

Viru-Nigula valla jäätmekava 2021-2026

Eelnõu

2020

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Viru-Nigula valla üldiseloomustus.....	5
1.1. Asukoht.....	5
1.2. Rahvastik	5
1.3. Elamumajandus	7
1.4. Tööstus ja ettevõtlus	8
1.5. Haridus ja kultuur	9
2. Valla jäätmehoolduse ülevaade	11
2.1. Korraldatud jäätmevedu	11
2.2. Jäätmete üleandmise kohad	12
2.3. Jäätmejaam	13
2.4. Jäätmevaldajate register	14
2.5. Jäätmekäitluskohad ja prügilad	15
2.6. Jäätmeteke	17
2.6.1. Tööstusjäätmed.....	19
2.6.2. Olmejäätmed	20
2.6.3. Pakend ja pakendijäätmed	24
2.6.4. Ehitus- ja lammutusjäätmed	27
2.6.5. Ohtlikud jäätmed s.h vanaõli.....	28
2.6.6. Probleemtoodetest tekkinud jäätmed	29
3. Jäätmenõustamine ja –teavitus	31
4. Jäätmehoolduse rahastamine	31
5. Valla jäätmehoolduse probleemid	32
6. Kehtiva jäätmekava täitmise ülevaade	33
7. Jäätmehoolduse eesmärgid ja arengusuunad.....	36
7.1. Üldhinnang tuleviku jäätmevoogudele	36
7.2. Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise tähtajad.....	37
7.3. Võimalikud lahendused jäätmetekke vältimiseks ja vähendamiseks	39
7.3.1. Olmejäätmete tekke vältimine.....	39
7.3.2. Pakendijäätmete tekke vältimine.....	40
7.3.3. Mereprügi vältimine	40
7.4. Jäätmete ringlussevõtt või muul viisil maksimaalne taaskasutamine.....	41
7.4.1. Biolagunevate jäätmete ladestamise vähendamine	41
7.4.2. Korraldatud jäätmevedu	42

7.4.3.	Pakendi- ja pakendijäätmete kogumine.....	42
7.4.4.	Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine	43
7.4.5.	Jäätmejaama rajamine	43
7.5.	Jäätmetest tuleneva keskkonnariski vähendamine	46
7.5.1.	Kunda prügila	46
7.5.2.	Järelevalve tõhustamise võimalused	46
7.5.3.	Teavitustöö korraldamise võimalused.....	46
7.5.4.	Ettevõtete jäätmekäitluse tõhustamine	47
8.	Viru-Nigula valla jäätmehoolduse tegevus- ja rahastamiskava	47
9.	Jäätmekava rakendamisest keskkonnale avalduv mõju	52
LISAD		53
Lisa 1. Jäätmekava õiguslik regulatsioon.....		54
Lisa 2. Vastutuse jagunemine jäätmehoolduse korraldamisel		59
Lisa 3. Mõisted.....		61
Lisa 4. Viru-Nigula valla jäätmekava (aastateks 2021-2026) eelnõule esitatud ettepanekud..		64

Sissejuhatus

Riigi jäätmeseaduse kohaselt arendatakse jäätmehooldust valdkonna arengukava ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava alusel. Jäätmeseadusest lähtuvalt peab valdkonna arengukavas ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas käsitlema jäätmehoolduse olukorda kohaliku omavalitsuse üksuses, jäätmehoolduse korraldamise ja tõhustamise eesmärgi ning eesmärkide saavutamise meetmeid.

Käesoleva Viru-Nigula valla jäätmekava koostamisel on lähtutud kehtivatest jäätmehooldust reguleerivatest õigusaktidest. Jäätmekava on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava üks osa, kuid siiski eraldiseisev dokument.

Jäätmeseaduse kohaselt peab jäätmekava sisaldama andmeid kohaliku omavalitsuse territooriumil tekkivate jäätmete liigi ja koguse kohta. Antud andmed on saadud Keskkonnaagentuuri poolt hallatavast Jäätmearuandluse infosüsteemist (JATS).

Jäätmekava koostamisel on arvestatud Viru-Nigula valla arengukavas 2019-2026. ja selle lisades esitatud seisukohtadega.

Jäätmekava eesmärgiks on vältida ja vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset kohalikus omavalitsuses. Eesti jäätmevaldkonna eesmärk on taaskasutada võimalikult palju tarbimisest üle jäävad materjale ehk jäätmeid. Seejuures on kõige olulisem vältida jäätmete tekkimist. Kui jäätmed on tekkinud, tuleks need uuesti materjalina ringlusse võtta. Oluline on vähendada ka jäätmetest tulenevat keskkonnariski.

Käesolev jäätmekava käsitleb selliseid jäätmeid, mis on defineeritud jäätmetena jäätmeseaduse mõistes ja mille käitlemist reguleerib jäätmeseadus.

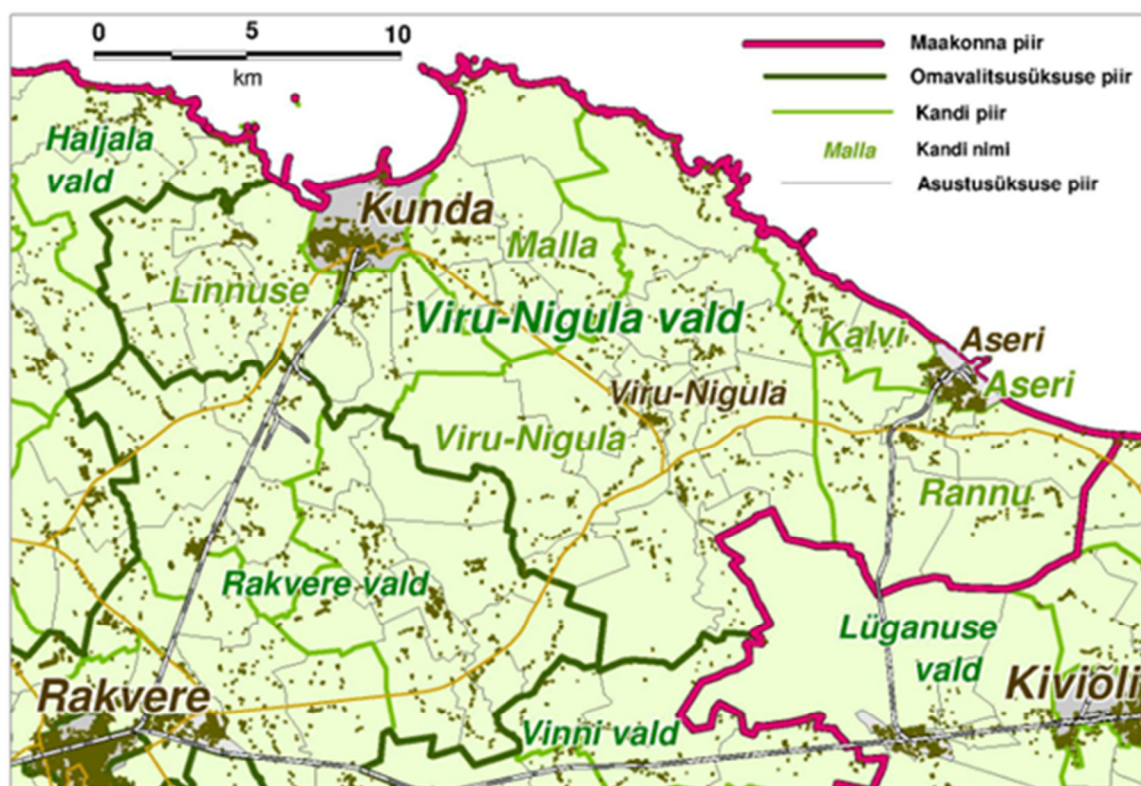
Jäätmekava realiseerimine sõltub lisaks Viru-Nigulas vallas toimuvatele arengutele ka laiemast üle-eestilisest jäätmekäitluse arengust ja üldisest majandusarengust. Seetõttu tuleb käesolevat kava vaadelda dünaamilise dokumendina, mida tuleb perioodiliselt üle vaadata ja korrigeerida.

1. Viru-Nigula valla üldiseloostus

1.1. Asukoht

Viru-Nigula vald asub Lääne-Virumaa kirdeosas. Uued piirid sai vald 2017. a 20. oktoobril toimunud kohalike omavalitsuste valimiste tulemusel, kui ühinesid Kunda linn (pindala 9,85 km², rahvaarv 3125), Aseri vald (pindala 67,1 km², rahvaarv 1607) ja Viru-Nigula vald (234 km², rahvaarv 1308). Viru-Nigula valla pindala on 312,2 km². Valla keskus asub Kunda linnas.

Viru-Nigula vald jaguneb asulateks, milleks on vallasisene linn Kunda, Viru-Nigula alevik, Aseri alevik ja 43 küla. Vallakeskuse kaugus Rakverest on 26 km, Narvast 106 km, Tallinnast 110 km ja Kiviõlist 44 km. Naaberomavalitsused on Haljala, Rakvere ja Vinni vald Lääne-Virumaal ning Lüganeuse vald Ida-Virumaal. Põhjust piirneb Viru-Nigula vald Soome lahega. Valla asukoht on kujutatud joonisel 1.

Joonis 1 Viru-Nigula valla ja paikkondade piirid

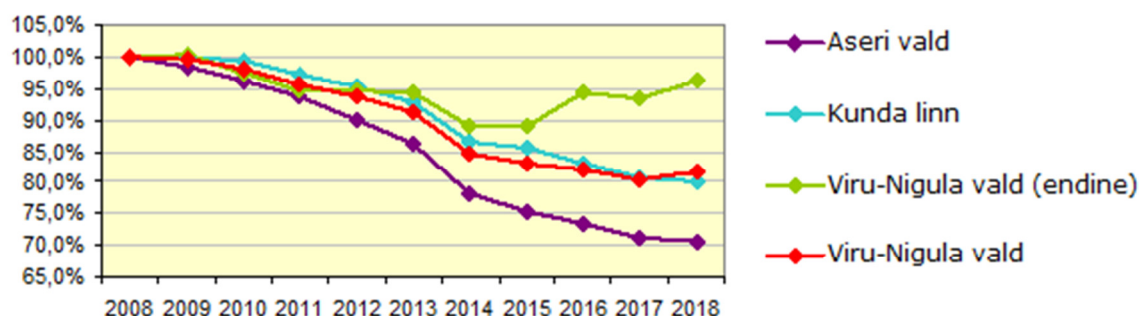
1.2. Rahvastik

Ühinenud Viru-Nigula valla elanike arv 01.01.2020. a seisuga on 5778. Valla rahvastikutihedus koos keskustega on 18,5 elanikku km² kohta.

Valla elanikkond on koondunud keskustesse (Kunda linn, Viru-Nigula alevik ja Aseri alevik), ülejäänud osa vallast on hõredalt asustatud. Kõige rohkem elanikke on Kunda linnas (2976), Aseri alevikus (1129) ja Viru-nigula alevikus (289).

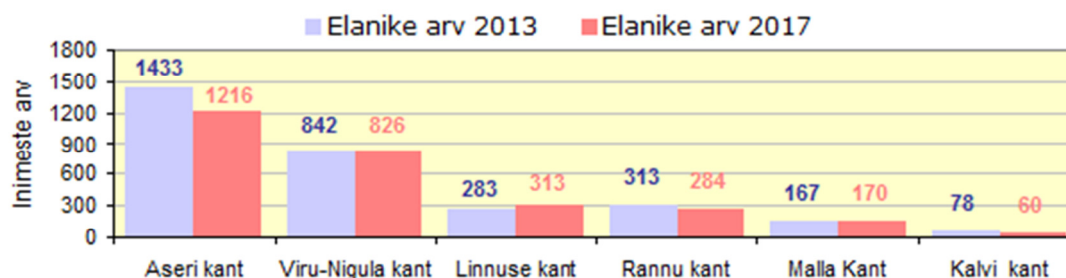
Perioodil 2008-2018 on rahvastikuregistri andmetel elanikkond Viru-Nigula vallas vähenenud kokku 1351 inimese võrra ehk 18,4%. Kõige enam vähenes elanike arv sellel perioodil Aseri vallas (vähenemine 637 inimese võrra ehk 29%), kõige stabiilsemana püsis elanike arv endises Viru-Nigula vallas, kus viimase kümne aastaga vähenes elanike arv vaid 4% (53

inimese võrra). Kunda linnas vähenes elanike arv samal perioodil 750 elaniku võrra, see on 20% (joonis 2).

Joonis 2 Elanike arvu muutus Viru-Nigula vallas ja ühinenud omavalitsuste lõikes aastatel 2008-2018 seisuga 01.01, 2008. aasta = 100% (allikas: rahvastikuregister).

Elanike arvu küldes on mõjutanud töökohtade ja teenuste järkjärguline koondumine suurematesse keskustesse ning välja on kujunenud uued keskuste tagamaad. Nii võib Viru-Nigula vallas eristada kuus kanti (piirkonda), mille elanikud kasutavad teenuste kättesaamiseks enam-vähem samu keskusi: Linnuse kant, Malla kant, Viru-Nigula kant, Kalvi kant, Rannu kant ja Aseri kant. Elanike arv kantides seisuga 01.11.2017 ja elanike arvu muutus kantides aastate 2013 ja 2017 võrdluses on esitatud joonisel 3.

Joonis 3 Elanike arv Viru-Nigula valla kantides seisuga 01.11.2017 ja elanike arvu muutus kantides aastate 2013 ja 2017 võrdluses (allikas: rahvastikuregister).

Alla 100 elanikuga külasid on Viru-Nigula vallas 43, neis elab 21 % elanikkonnast. 40 külas on elanikke alla 50, neist neljas külas elab alla 10 elaniku (Tabel 1).

Tabel 1. Elanike arv valla asulates 01. jaanuari 2020.a. seisuga (allikas KOV)

Aasukalda küla	25
Aseri alevik	1129
Aseriaru küla	24
Iila küla	11
Kabeli küla	25
Kaliküla	51
Kalvi küla	36
Kanguristi küla	39
Kestla küla	27
Kiviküla	10
Koila küla	50

Koogu	39
Kunda küla	26
Kunda linn	2976
Kurna küla	21
Kutsala küla	17
Kuura küla	14
Kõrkküla	33
Kõrtsialuse küla	40
Letipea küla	19
Linnuse küla	43
Mahu küla	47
Malla küla	68
Marinu küla	7
Metsavälja küla	20
Nugeri küla	6
Ojaküla	79
Oru küla	17
Paasküla	20
Pada küla	50
Pada-Aruküla	14
Pikaristi küla	17
Pärna küla	4
Rannu küla	121
Samma küla	39
Selja küla	51
Siberi küla	22
Simunamäe küla	17
Toomika küla	9
Tüükri küla	34
Unukse küla	39
Varudi küla	20
Vasta küla	43
Villavere küla	25
Viru-Nigula alevik	289
Võrkla küla	31
Valla täpsusega	34

1.3. Elamumajandus

Kunda linna elamufondi moodustavad 292 maja kasuliku pinnaga 152 690 m². Kortermajasid on 84, korteriühistuid 78. Elamupiirkonnad paiknevad järgmiselt:

- Kunda linna kesk- ja lääneosas eramute ja 3-5-korruseliste korterelamute kvartalid;
- Kunda jõest idapool Jõe tänaval paiknevad eelmise sajandi algusest pärinevad barakk-tüüpi elamud;
- Lontova piirkonnas paeastangu jalamil paiknevad pereelamud ja mõned halvas seisukorras korterelamud, Sadama tee äärde rajatud pereelamud;

- Linna keskusest põhja pool, Lähtalageda piirkonnas paiknevad eraldiseisvad mõned majapidamised;
- Astangu elamupiirkond.

Kunda linnale kuulub 12 korterit, millest kaks on elamiskõlbmatud, ülejäänud elamispinnad vajavad väiksemat või suuremat remonti. Neid antakse üürile enamasti sotsiaalselt vähekindlustatud elanikele. Kunda linnas on mitu lammutamist vajavat hoonet, mis ei kuulu linnale.

OÜ Aseri Kommunaal haldab seitset elamut Aseris ja kuut elamut Rannu külas. Korterühistutele kuulub 15 maja Aseris ja kolm maja Rannul. Seitse kortermaja on eraisikute omandis. Erastamata on veel 14 Viru-Nigula vallale kuuluvat korterit.

Viru-Nigula alevikus on seitse korruselamut (neli 12 korteriga, üks 15 korteriga ja kaks 24 korteriga elamut, kokku seitse elamut 111 korteriga). 2-8 korteriga elamuid on peale Viru-Nigula aleviku veel kuues külas: Mallas viis, Ojakülas neli, Vastal kaks, Linnusel kaks, Padas üks, ja Seljal üks. Vallale kuulub kogu elamufondist 31 korterit, nendest aktiivses kasutuses on 23. Kommunaalmakseid tasutakse kokku 324 korteris (Viru-Nigula alevikus 295, Padas 24 ja Vastal 5). Kortermajad on ehitatud 1970-80-ndatel aastatel. Alates 1990. aastast ei ole Viru-Nigula valda ehitatud ühtegi kortermaja. Pereelamuid on viimastel aastatel ehitatud mitmes piirkonnas.

Äriregistri andmetel on 2018. aasta alguse seisuga Viru-Nigula vallas lisaks 78 korteriühistule (KÜ) Kunda linnas veel 22 KÜ Aseri alevikus, üheksa KÜ Rannu külas, seitse KÜ Viru-Nigula alevikus, neli KÜ Ojakülas, kolm KÜ Malla külas, üks KÜ Pada külas, üks KÜ Kestla külas, üks KÜ Linnuse külas, üks KÜ Selja külas ja üks KÜ Vasta külas.

1.4. Tööstus ja ettevõtlus

Äriregistri andmetel tegutses 2018. a alguse seisuga Viru-Nigula vallas 586 ettevõtet. Õigusliku vormi alusel jagunevad ettevõtted järgmiselt: osäühingud 55% (322), FIEd 26% (151), mittetulundusühingud 13% (74), KOV üksused 3% (19), aktsiaseltsid 2% (10), tulundusühistud 1% (8). 95% ettevõtetest on alla 10 töötajaga väikeettevõtted, üle 50 töötajaga ettevõtteid on piirkonnas registreeritud neli, nendest kolm Kunda linnas (AS Kunda Nordic Tsement, AS Estonian Cell, AS Lajos) ja üks Aseris (Wienerberger AS). 22% ettevõtetest on tegevusalaks põllumajandus ja metsamajandus, 20% töötlev tööstus ja ehitus ning 14% hulgi- ja jaekaubandus.

Suurimad tööandjad Kunda linnas 2020. aasta seisuga on tööstus- ja transpordiettevõtted: AS Kunda Nordic Tsement (ca 100 töötajat), AS Estonian Cell (90), AS Lajos (53), Kunda Sadam AS (43) ja AS Kunda-Auto (20). AS Kunda Nordic Tsement kuulub rahvusvahelise kontserni Heidelberg Cement Group koosseisu. AS Estonian Cell tootis 2017. aastal 76%-lise metaanisalisaldusega biogaasi kokku 7,9 miljonit kuupmeetrit ning on selle näitajaga juba mitmendat aastat Eesti suurim biogaasi tootja.

Lisaks tegutsevad Kunda linna territooriumil ja lähipiirkonnas suurettevõtete filiaalid (enamik neist puidufirmad) peakontoritena välismaal ja mujal Eestis, sh AS Imprest, Flexa Eesti AS, AS Holmen Mets (Kunda terminal) jt. Nii AS Imprest kui ka Flexa Eesti AS annavad Viru-Nigula vallas tööd enam kui 50 inimesele.

Aseri alevikus tegutseb 1819. aastal asutatud ehitussektori arengut suunav suurtootja AS Wienerberger. Wienerberger Group on 203 tehasega 30 riigis maailma suurim tellisetootja ja Euroopa suurim keraamiliste katusetelliste tootja. Aseri uus, moodsa tehnoloogiaga tellisetehas rajati 2005. aastal ja 2011. alustati tehases ka klinkersillutuskivide tootmist. 2018. aastal töötab Aseris asuvas tehases 87 inimest.

Viru-Nigula alevikus tegutseb Viru-Nigula Saeveski AS, mis annab tööd 43 inimesele. Toodetav saematerjal läheb järeltöötlemisele teistesse ettevõtetesse. Rahvusvaheline mööblitööstusettevõtte Flexa Eesti AS annab 1994. aastal asutatud Viru-Nigula tehas tööd 200 inimesele.

AS Kunda Nordic Cement

Kuni 2020.a. märtsikuuni oli AS Kunda Nordic Tsement peamiseks tegevusalaks klinkri ja erinevate tsementide tootmine ning turustamine. Alates 2020.a. märtsist jätkab AS Kunda Nordic Tsement tööd tsemendijahvatustehasena, samuti jätkatakse killustiku tootmisega. Tsemendi tootmiseks vajalikku klinkrit hakatakse edaspidi laevadega sisse tooma teistest kaasaegsematest tehastest.

AS Estonian Cell

AS Estonian Cell on Kundas asuv pleegitatud kemo-termo-mehaanilist haavapuitmassi (BCTMP) tootev tehas, mis alustas tootmist 2006. aasta aprillis. Tehase omanikuks on Austria kontsern Heinzl Holding GmbH.

Tehase tootmisvõimsus on ligikaudu 170 000 tonni puitmassi aastas, mis on erinevate kvaliteetpaberite - trükipaberi, pehmepaberi, kartongi, erikasutusega paberi - tooraineks. Toodang eksporditakse erinevatele Euroopa ja Aasia paberitööstustele. Keskmiselt eksporditakse 75% toodangust Euroopa ja 25% Aasia klientidele. Tehases töötab kokku 89 inimest, kellest enamus töötab vahetult tootmisprotsesside juhtimisel.

Tehases tekib põhiliselt viite tüüpi jäätmeid: biopuhasti jääkmuda, puukoor, sõelmed, olmejäätmed ning ohtlikud jäätmed. Enamuse jäätmemahust moodustab biopuhasti jääkmuda. Tekkiva biomuda kogus sõltub otseselt reoveepuhastisse tuleva vee kontsentratsioonist, mis omakorda sõltub tootmises oleva toote spetsifikatsioonist ja tootmismahust. 2014 aastal alustati reovee anaeroobse töötusega, mille abil vähendatakse jääkmuda kogust kuni kaks korda.

Ettevõtte tegevuse tulemusena tekkivaid jäätmeid sorteeritakse võimalikult suures ulatuses, et suurendada taaskasutatavate jäätmete koguseid ja vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid.

1.5. Haridus ja kultuur

Viru-Nigula vallas tegutseb kuus haridusasutust: üks lasteaed (Kunda Lasteaed Kelluke), kaks lasteaed-põhikooli (Aseri Kool ja Vasta Kool), üks gümnaasium (Kunda Ühisgümnaasium) ja kaks huvikooli (Aseri Muusikakool ja Kunda Muusikakool).

2017/2018. õppeaastal õppis Viru-Nigula lasteaedades kokku 241 last ja koolides põhikooliastmes kokku 518 õpilast. Valla ainukeses gümnaasiumis Kunda Ühisgümnaasiumis õppis 2017/2018. õppeaastal 37 õpilast.

Viru-Nigula vallas tegutseb kolm noortekeskust: Kunda Noortemaja, Aseri Noortekas ja Viru-Nigula Noortetuba ning kolm valla omanduses olevat rahvamaja: Kunda Linna Klubi, Aseri Rahvamaja ja Viru-Nigula Rahvamaja.

2. Valla jäätmehoolduse ülevaade

Jäätmehooldust Viru-Nigula vallas korraldab Viru-Nigula Vallavalitsus. Jäätmehoolduse korralduslikku poolt reguleerivad Viru-Nigula vallas:

- Viru-Nigula Vallavolikogu 28.02.2019.a. määrus nr 51 „Viru-Nigula valla jäätmehoolduseeskiri“ RT IV, 09.03.2019, 15;
- Viru-Nigula Vallavolikogu 30.05.2019.a. määrus nr 58 „Prügimajade või prügikonteinerite platside rajamist teostavate korteriühistute ja valla kodanike toetamise kord“;
- Viru-Nigula Vallavalitsuse 25.07.2019.a. määrus nr 17 „Viru-Nigula valla jäätmevaldajate registri põhimäärus“.

2.1. Korraldatud jäätmevedu

Kunda linnas on korraldatud olmejäätmete vedu alates 2001. aastast. Alates 1. oktoobrist 2019 teostab Kunda linnas ja endises Viru-Nigula vallas jäätmevedu AS Eesti Keskkonnateenused. Leping ettevõttega on sõlmitud viieks aastaks kehtivusega kuni 31.10.2024. Endine Aseri piirkond liitub ühise veopiirkonnaga 30.11.2020. Endises Aseri piirkonnas on hetkel kehtiv leping OÜ Ekoviriga.

Korraldatud jäätmeveoga loetakse automaatselt liitunuks kõik jäätmevaldajad ning nad on kohustatud tasuma jäätmeveo eest ka juhul, kui kirjalikku jäätmeveo lepingut jäätmete käitlejaga pole sõlmitud.

Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud järgmised jäätmeliigid:

- segaolmejäätmed koodiga 20 03 01;
- paber- ja kartong koodiga 20 01 01;
- biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed koodiga 20 01 08;
- suurjäätmed koodiga 20 03 07;
- segapakendid koodiga 15 01 06;

Korraldatud jäätmeveoga on liitunud elanikkond ning valla territooriumil paiknevad olmejäätmeid omavad ettevõtted. Kompleksluba omavad suurettevõtted (AS Kunda Nordic Tsement, AS Estonian Cell, OG Elektra AS ja Coop Eesti Keskühistu) tegelevad oma jäätmete käitlemisega ise.

Vastavalt jäätmehoolduseeskirjale tohib korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete üleandmiseks kasutada käsitsi teisaldatavaid, tootja poolt välistingimustes kasutamiseks näidustatud ratastel plastikust mahuteid, mida on võimalik tühjendada tõstemehhanismiga. Olmejäätmete konteinerid tuleb jäätmevaldajatel muretseda omale ise või osta/rentida jäätmevedajalt, võimalik on kasutada ka kilekotiteenust (kuni 100 l kilekott). Suurelamute juurde (8 ja enam korterit) on paigaldatud vanapaberi kogumiskonteinerid. 140 liitrit biolagunevaid köögi- ja sööklajäätmeid peavad kalendrikuus üle andma või kompostima kinnistuomanikud, kellel tekib samal perioodil vähemalt 4500 liitrit olme- ja pakendijäätmeid. Suuremõõtmeliste jäätmete äraveo tellivad jäätmevaldajad (sh korteriühistud) eraldi teenusena ja tasuvad vastavalt jäätmete kogusele.

Vallavalitsusel on õigus erandkorras vabastada korraldatud jäätmeveoga liitumise kohustusest kinnistute omanikud, kus ei toimu äri- ega elutegevust. Võimalik on taotleda ühiskonteineri

kasutamist naaberkinnistuga või perioodilist vabastust (nt talveperioodiks - 1. oktoober kuni 30. aprill). Lõpliku vabastamisotsuse teeb vallavalitsus.

2.2. Jäätmete üleandmise kohad

Tabelis 2 on toodud ülevaade jäätmeliikide kohta, mida saab Viru-Nigula vallas üle anda liigiti.

Tabel 2. Jäätmeliigid, mida saab üle anda liigiti

Jäätmeliik	Kogumisüsteem või -koht	Vastutaja/koostööpartner	Kirjeldus
Olmejäätmed	Korraldatud jäätmevedu	Vallavalitsus/ AS Eesti Keskkonnateenused	
Pakendijäätmed	Avalik konteinerpark	Taaskasutusorganisatsioonid	Kogumiskohad vallas toodud www.kuhuviia.ee
Paber ja kartongjäätmed	Avalik konteinerpark	Taaskasutusorganisatsioonid	Kogumiskohad vallas toodud www.kuhuviia.ee
Elektri- ja elektroonikaromud	Kunda jäätmejaamas – Lähta 1	MTÜ Eesti Elektroonikaromung ning MTÜ Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus (MTÜ EES-Ringlus).	
Ohtlikud jäätmed	Kunda jäätmejaamas – Lähta 1	Vallavalitsus/ AS Eesti Keskkonnateenused	
Pandipakendid	Automaadid on kauplustes: Kunda Konsum ja Grossi Toidukaubad Kundas, Õpood Viru-Nigulas, Aseri kauplus	Kauplus/Eesti Pandipakend	
Aia- ja haljastusjäätmed	Kunda jäätmejaamas – Lähta 1	Vallavalitsus/ AS Eesti Keskkonnateenused	
Vanametall ja romusõidukid	AS Kuusakoski. Rakvere teenindusplats Raua 2 44317 Rakvere	AS Kuusakoski	Eraisikutelt võetakse vastu järgmiste tooteid: · Romusõidukid ja rehvid · Ohtlikud jäätmed (akud) · Kodumajapidamistes tekkivad metallijäätmed · Elektri- ja elektroonikajäätmed
Vanarehvid	Kunda jäätmejaamas – Lähta 1 ja rehvitöökodades	Vallavalitsus/MTÜ Rehviringlus	Vastu võetakse: a) sõiduauto- ja maasturirehvid (mootorratta (sh roller, bike) ja jalgrattarehvid) b) veokirehvid c) erirehvid (traktorirehvid)

Ehitus- ja lammutusjätmed	Kunda jäätmejaamas – Lähta 1	Vallavalitsus/ AS Eesti Keskkonnateenused	
Asbestijätmed	Kunda jäätmejaamas – Lähta 1	Vallavalitsus/ AS Eesti Keskkonnateenused	
Suurjätmed	Korraldatud jäätmevedu	Vallavalitsus/ AS Eesti Keskkonnateenused	Poolte kokkuleppel tellitav tasuline lisateenus - maksimaalne kogus ühel veokorral 5m ³
Riided, nõud, hobivahendid, raamatud, mänguasjad	Kunda jäätmejaamas – Lähta 1 Vahejaam - Rakvere taaskasutuskeskus (Koidula 1, Rakvere)	Vallavalitsus/ AS Eesti Keskkonnateenused Rakvere taaskasutuskeskus	

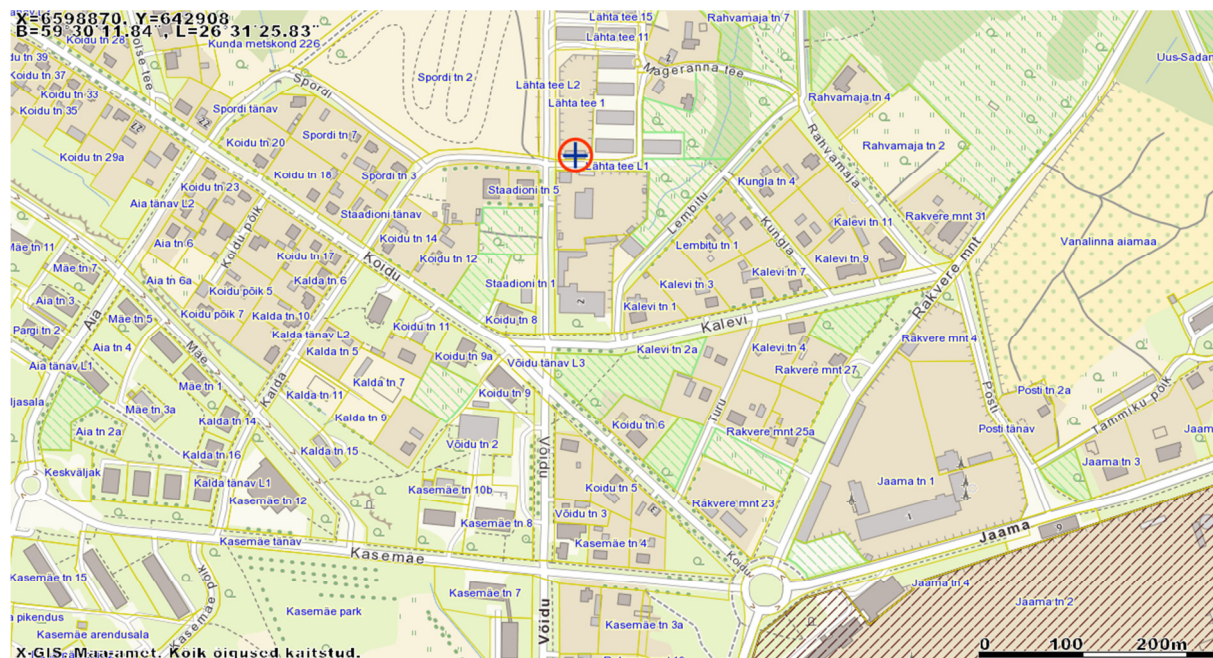
2.3. Jäätmejaam

Alates 2013. aasta aprillist on avatud Kunda linnas jäätmejaam, mis mõeldud vallas elavate eraisikute teenindamiseks. Jäätmejaam asub Kundas aadressil Lähta tee 1 ja on avatud teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval (vt joonis 4).

Kunda jäätmejaamas elanikonnalt tasuta vastuvõetavad jäätmeliigid (sulgudes maksimaalselt ühelt jäätmevaldajalt vastuvõetav tasuta maht kalendrikuus) on järgmised:

- 1) Biolagunevad aia- ning haljastusjätmed koodiga 20 02 01 (600 liitrit)
- 2) Kompleksne olmeelektroonika 20 01 36 ja 20 01 35*;
- 3) Betoon, tellised, plaadid, keraamikatooted 17 01 (0,5 kuupmeetrit);
- 4) Plastijätmed 20 01 39 (0,1 kuupmeeter);
- 5) Rõivad ja tekstiil 20 01 10 ja 20 01 11 (20 liitrit);
- 6) Pakendijätmed 15 01;
- 7) Klaas 17 02 02 (0,1 kuupmeeter);
- 8) Töötlemata puit 17 02 01;
- 9) Rehvid 16 01 03 01 (8 tükki jäätmevaldaja kohta aastas);
- 10) Ehitus- ja lammutuspraht 17 09 04 (kuni 1 m³ kuus);
- 11) Suurjätmed 20 03 07 (kuni 2 eset kuus jäätmevaldaja);
- 12) Kodumajapidamises tekkinud ohtlikud jätmed:
  - Õli ja rasv 20 01 26* (5 liitrit);
  - Vanad ravimid 20 01 98* (1 liiter);
  - Teravad ja torkivad esemed 18 01 03* ja 18 02 02* (peotäis);
  - Luminestsentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad lambid 20 01 21* (kuni 10 tk);
  - Patareid 20 01 33*;
  - Pesuained 20 01 29* (2 liitrit);
  - Värv, liimid, vaigud 20 01 27* (10 liitrit);
  - Ohtlike ainetega saastunud pakendid 15 01 10* (10 liitrit);
  - Pestitsiidid 20 01 19* (0,5 liitrit).

Jäätmejaamas võetakse tasu eest vastu asbesti sisaldavaid ehitusjätmeid (17 01 05*, kuni 50 eurot kuupmeeter) ja piiratud kogust ületavad jäätmekogused. Samuti võetakse tasu eest vastu äriklientide jätmeid. Jäätmejaama haldab korraldatud jäätmeveo rakendamisest 01.10.2019.a. kuni 31.10.2024.a. AS Eesti Keskkonnateenused.

Joonis 4 Jäätmejaama asukoht (tähistatud punase ringiga, allikas: Maa-ameti geoportaal)

2.4. Jäätmevaldajate register

Vallal on olemas jäätmevaldajate register kohaliku omavalitsuse geoinfosüsteemi KOVGIS EVALD baasil. Registrit korrigeeritakse pidevalt vastavalt toimunud muutustele (aadressandmete muutus, eluruumide asustamine ja uute jäätmevaldajate lisandumine).

Jäätmevaldajate registri andmetel on vallas jäätmeveoga liitunud 1196 kinnistut. Kohustatud liituma staatusega kinnistuid on 233 (arvu põhjuseks elektroonilise andmevahetuse puudujäägid Aseri veopiirkonnas), hooajaliselt või pikaajaliselt on vabastatud 42 objekti (vt. tabel 3).

Tabel 3. Viru-Nigula vallas vabastuse saanud jäätmevaldajate nimekiri 2020 alguse seisuga (allikas: Viru-Nigula valla jäätmevaldajate register EVALD)

Asula	Aaastaringne vabastus	Hooajaline vabastus talveperioodiks
Kunda linn	11	4
Varudi küla	2	2
Pada-Aruküla	1	
Metsavälja küla	1	1
Toomika küla	1	
Selja küla	1	
Tüükri küla	1	
Viru-Nigula alevik	4	
Kurna küla	1	

Kabeli küla	1	1
Marinu küla		1
Kalvi küla		1
Aseri alevik		1
Linnuse küla	2	
Aasukalda küla	1	
Vasta küla	1	
Letipea küla	2	
Ojaküla	1	
KOKKU	31	11

Tabelis 3 toodud andmetest selgub, et 2020 aastaks on jäätmevaldajad esitanud aastaringse vabastuse saamiseks 31 kinnistuomanikku ja perioodilise vabastuse saamiseks 11 avaldust. Nende alusel on kantud arhiivi ning antud vabastus objektidele, kus ei elata alaliselt, viibitakse vaid lühiajaliselt, maja on elamiskõlbmatu või müügis. Hooajalise veo puhul on jäätmevaldaja vabastatud talvekuudel, enamasti oktoobrist aprillini lõpuni. Suvel toimub vedu tavalise korra kohaselt.

Jäätmevaldajate registri andmetel kasutavad ühiskasutusega konteinerit 22 kinnistut.

2.5. Jäätmekäitluskohad ja prügilad

MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus

MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus avati 03.aprillil 2012.a. Viru-Nigula vald osaleb Lääne –Viru Jäätmekeskuse töös. MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus on Lääne-Viru maakonna omavalitsuste poolt loodud mittetulundusühing maakondliku jäätmekeskuse väljaehitamiseks (aadressiga Vinni vald, Piira küla) ning maakonna jäätmekäitluse koordineerimiseks.

Lääne-Viru Jäätmekeskus võtab vastu, olmejäätmeid, ehitus- ja lammutusjäätmeid, suurjäätmeid, biolagunevaid jäätmeid ja veel teisi eelnevalt sorteeritud jäätmeliike. Peale Iru Soojuselektrijaama nõuetekohast valmimist viiakse Lääne-Viru Jäätmekeskusest kokku pressitud jäätmed (segaolmejäätmed) Iru Soojuselektrijaama soojatootmiseks..

Kunda suletud prügila

Kunda suletud prügila paikneb Viru-Nigula vallas, Kunda linnas aadressil Teedevahe kinnistul katastrinumbriga 34501:004:0017. Prügila paikneb endises savikarjääris, mis võeti prügilana kasutusele 1974. aastal. Aastatel 1974 kuni 1998 haldas prügilat Kunda tsemenditehas ning peamiselt ladestati prügilasse tsemenditehase tootmisjäätmeid. Aastast 1999 on ladestu omanik Kunda Linnavalitsus ning perioodil 1999 kuni 2001 ladestati sinna vaid olmejäätmeid ning 2002 ... 2003 puidu- ja haljastusjäätmeid ning pinnast.

Vähendamaks prügila negatiivset keskkonnamõju rajati aastatel 2002-2003 prügila nõrgvee neutraliseerimise jaam. Projektis nähti ette rajada I etapina nõrgvee neutraliseerimine ja II etapina bioloogiline puhastus. Puhasti II etapina rajati aastatel 2003-2004 alusel biotiigid. Biotiikidest liigub vesi kraavi ja suubub Kunda jõkke.

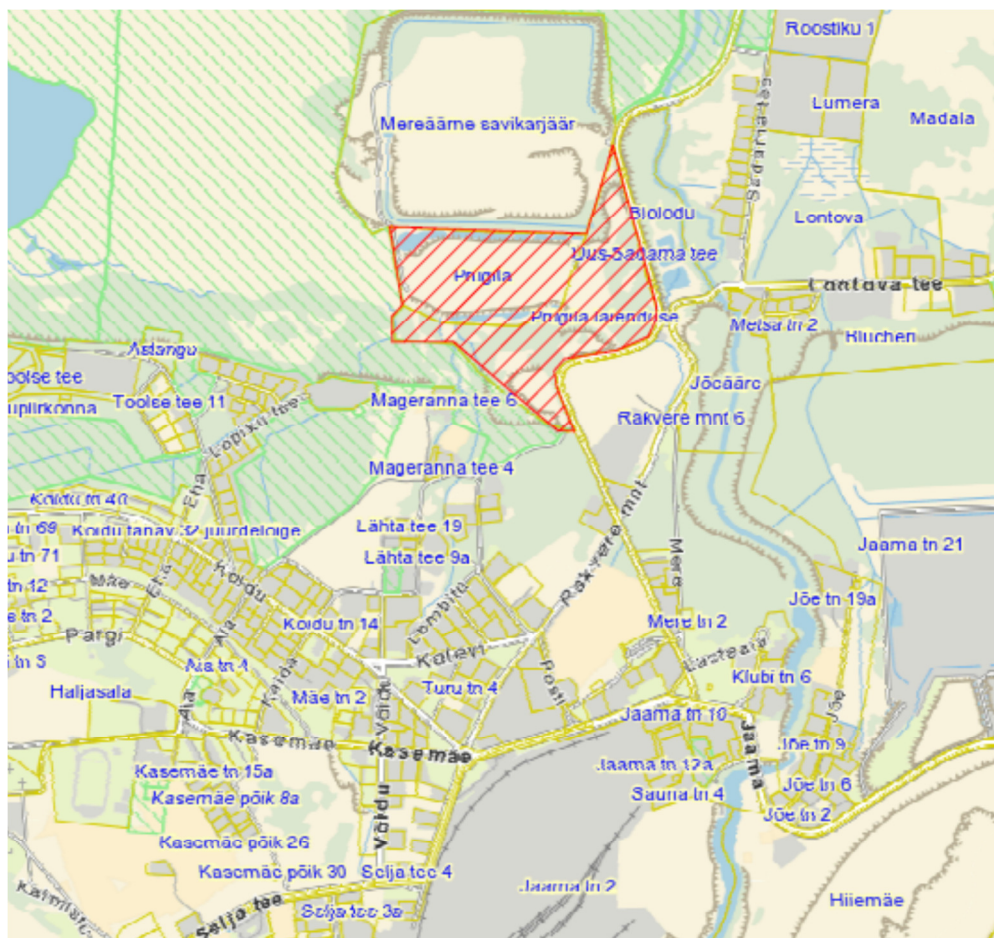
Prügila suleti aastatel 2005-2006. Valitud sulgemislahendusega loobuti vettpidava katte rajamisest, mistõttu on suletud prügilas olevad jäätmed avatud sademeveele ja nõrgvee teke jätkub.

2018 aastal koostati prügila nõrgvee dreenaazi, neutraliseerimissõlme ja biotiikide rekonstrueerimise projekt. Neutraliseerimissõlm rekonstrueeriti 2019 aastal. Biotiikide korrastamine on plaanis 2020 aastal.

Kunda tööstusjäätmete prügila

KNC tootmisjäätmete prügila asub Kunda linna põhjaosas, Prügila kinnistul (katastrinumbr 34501:001:0038), Lääne-Virumaal. Kinnistu suurusega 9,85 ha kuulub AS-le Kunda Nordic Tsement, selle sihtotstarve on 100 % jäätmehooldla maa. Prügila rajamiseks algselt plaanitud mahus moodustati 2015 aastal kinnistu Prügila laienduse (katastrinumbr 34501:001:0055) suurusega 13.21 ha, mille sihtotstarve on 100 % jäätmehooldla maa.

Prügila rajati 1995 aastal. Aastaks 2016 oli tootmisjäätmete prügila jäätmelademe keskmine paksus ca 11-12 m. Ladestusala koosneb neljast täitealast, mis on eraldatud teenindusteedega. Tsemendiahju tolmu paigaldamiseks moodustatakse ladestatud, osaliselt tsementeerunud tolmust piirdevallid, mille vahele tsisternautost pumbatakse kuivas olekus tolmu. Lisaks tuhale on prügilasse ladestatud AS Kunda Nordic Tsement territooriumil tekkinud ehitus- lammutusjäätmeid.

Joonis 5. Tööstusjäätmete prügila asukoht (tähistatud punase viirutusega, allikas: Maa-ameti geoportaal)

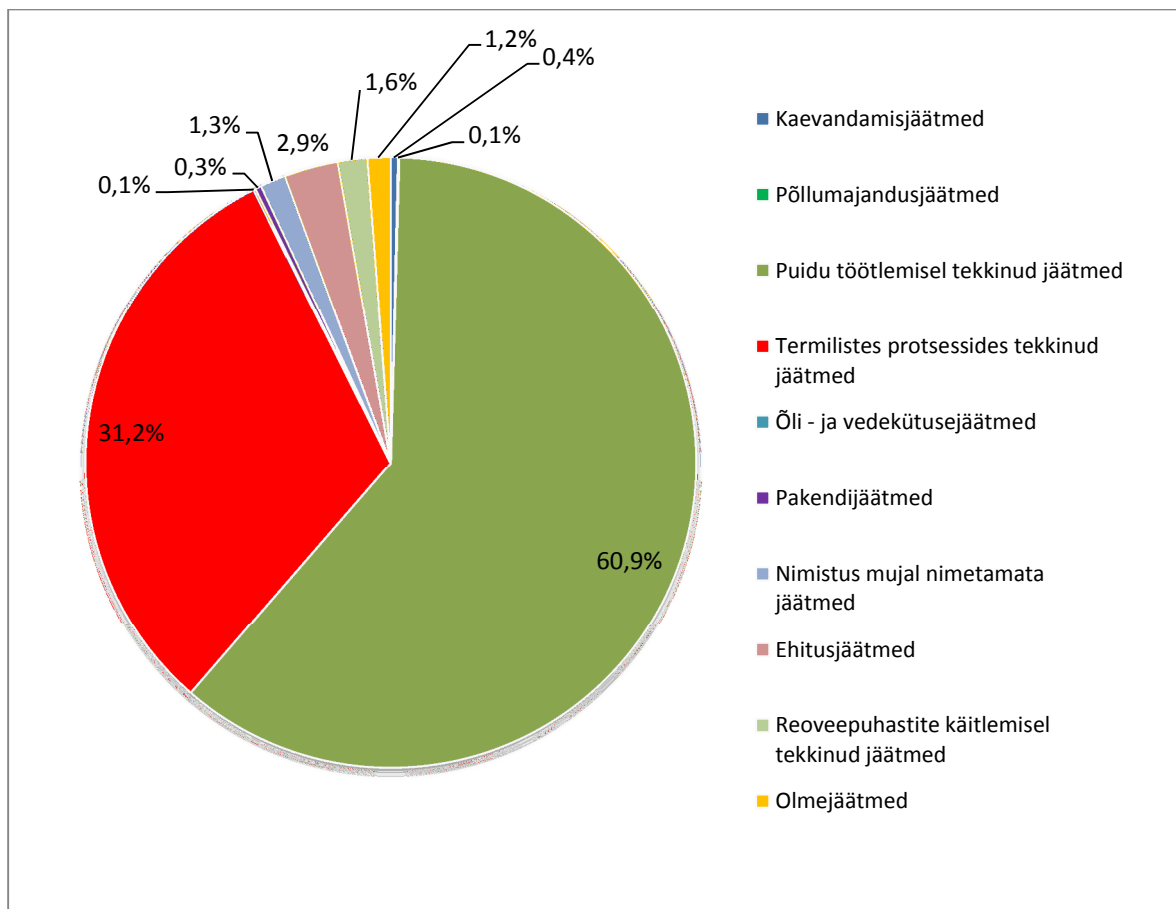

2.6. Jäätmeteke

Jäätmetekke ülevaate koostamisel on kasutatud Keskkonnaagentuuri jäätmearuandluse infosüsteemi JATS andmeid aastatest 2016-2018.a. 2016 ja 2017 aasta puhul on Kunda linna, Viru-Nigula ja Aseri valla andmed summeeritud.

JATS-i andmete aluseks on ettevõtete poolt esitatud aruanded ja seega sõltub esitatud andmete kvaliteet koostatud aruannetest. Võib eeldada, et tegelikud tekkivad jäätmekogused on suuremad, sest riiklikus statistikas ei kajastu näiteks illegaalselt kõrvaldatud, kohapeal taaskasutatud või jäätmevaldaja enda poolt prügilasse viidud jäätmete liigid ja kogused.

Viru-Nigula vallas tekkis perioodil 2016 kuni 2018 keskmiselt 101 811 tonni jäätmeid aastas. Tabelis 4 on toodud jäätmeteke jäätmenimistu jaotisekoodide kaupa Viru-Nigula vallas ja graafikul 1 tekkinud jäätmete protsentuaalne jaotus suurimate jäätmeliikide kaupa. Suurima protsendi kogujäätmetest moodustavad tselluloosi tootmisel tekkinud setted ja puidujäätmed - ca 61% (jäätmenimistu kood 03). Kogu jäätmetekkest ca 31% moodustavad termilistes protsessides tekkinud jäätmed (jäätmenimistu kood 10). Nimistus nimetamata jäätmed (jäätmenimistu kood 16 – õli sisaldavad jäätmed, romusõidukid, metallurgiaprotsesside jäägid jne) moodustasid ca 1,3% ja reovee käitlemisel tekkinud jäätmed (jäätmenimistu kood 19) moodustasid ca 1,6% kogu jäätmetekkest. Ehitus- ja lammutusjäätmed (jäätmenimistu kood 17) moodustasid 2,8% ja olmejäätmed (jäätmenimistu kood 20) 1,2% kogu jäätmetekkest. Lahuskogutud pakendijäätmete osakaal kogu jäätmetekkes oli 0,3 % (jäätmenimistu kood 15).

Graafik 1. Viru-Nigula valla jäätmetekke potsentuaalne jaotus suurimate jäätmeliikide kaupa aastatel 2016-2018 (Allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

Tabel 4. Jäätmeteke jäätmenimistu jaotisekoodide kaupa Viru-Nigula vallas (tonni, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>).

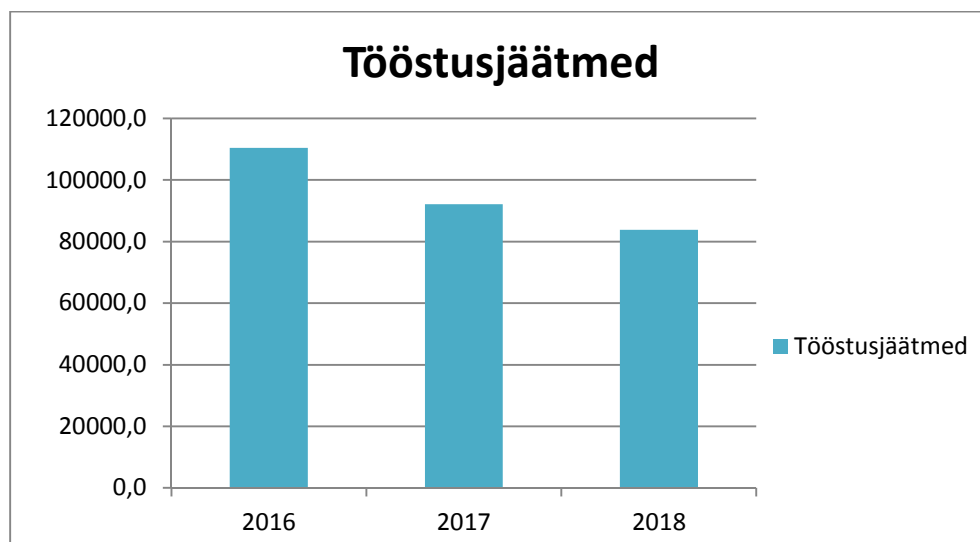
Jäätmeliik	Jäätmete põhigrupi nimi	Jäätmekogused			KOKKU, TONNI	%
		2016	2017	2018		
1	Maavarade ja maa-ainese uuringutel, kaevandamisel ning füüsikalisel ja keemilisel töötlemisel tekkinud jäätmed	0,0	1 161,0	0,0	1 161,0	0,4%
2	Põllumajanduses, aianduses, vesiviljeluses, metsanduses, jahinduses ja kalapüügil ning toiduainete valmistamisel ja töötlemisel tekkinud jäätmed	27,5	123,6	31,5	182,6	0,1%
3	Puidu töötlemisel, plaatide ja mööbli ning tselluloosi, paberi ja kartongi tootmisel tekkinud jäätmed	84973,2	52488,9	48267,0	185 729,1	60,8%
4	Naha-, karusnaha- ja tekstiilitööstusjäätmed	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%
5	Nafta ja õli rafineerimisel ning fraktsioneerimisel, maagaasi puhastamisel ja kivisöe ning põlevkivi utmisel tekkinud jäätmed	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%
6	Anorgaanilistes keemiaprotsessides tekkinud jäätmed	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%
7	Orgaanilistes keemiaprotsessides tekkinud jäätmed	0,0	44,8	10,1	54,9	0,0%
8	Pinnakatete (värvide, lakkide ja klaasjate emailide), liimide, hermeetikute ja trükivärvide valmistamisel, kokkusegamisel, jaotamisel ja kasutamisel tekkinud jäätmed	83,4	257,1	81,0	421,6	0,1%
9	Fotograafiajäätmed	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%
10	Termilistes protsessides tekkinud jäätmed	23 550,0	39 931,8	31 638,6	95 120,4	31,1%
11	Metallide ja muude materjalide pinnatöötlusel ja pindamisel ning värviliste metallide hüdrometallurgiaprotsessides tekkinud jäätmed	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%
12	Metallide ja plastide mehaanilisel vormimisel ning füüsikalisel ja mehaanilisel pinnatöötlemisel tekkinud jäätmed	55,5	24,1	17,1	96,7	0,0%
13	Õli- ja vedelkütusejäätmed	133,9	159,6	96,5	390,0	0,1%
14	Orgaaniliste lahustite jäätmed	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%
15	Pakendijäätmed, nimistus mujal nimetamata absorbendid, puhastuskaltsud, filtermaterjalid ja kaitseriietus	307,3	406,8	290,7	1 004,7	0,3%
16	Nimistus mujal nimetamata jäätmed	1 528,4	1 167,0	1 378,0	4 073,3	1,3%
17	Ehitus- ja lammutuspraht (sealhulgas saastunud maa-aladelt eemaldatud pinnas)	2 244,8	4 162,5	2 284,2	8 691,5	2,8%
18	Inimeste ja loomade tervishoiul või sellega seonduvatel uuringutel tekkinud jäätmed (välja arvatud köögi- ja sööklajajäätmed, mis ei ole tervishoiuga otseselt seotud)	0,0	0,019	0,0	0,02	0,0%
19	Jäätmekäitlusettevõtete, ettevõtteväliste reoveepuhastite ning joogi- ja tööstusvee käitlemisel tekkinud jäätmed	1 329,4	1 031,4	2 383,4	4 744,2	1,6%
20	Olmejäätmed (kodumajapidamisjäätmed ja samalaadsed kaubandus-, tööstus- ja ametiasutussäätmed), sealhulgas liigiti kogutud jäätmed	1 961,3	1 139,6	635,4	3 736,3	1,2%
KOKKU:		116 195	102 098	87 114	305 406	100%

2.6.1. Tööstusjäätmel

Kogu Viru-Nigula valla jäätmetekkest moodustavad tööstusjäätmel ca 94%. Graafikul 2 on toodud tööstusjäätmel kogused aastate 2016-2018 lõikes.

Peamised tööstusjäätmel tekitavad ettevõttel on AS Estonian Cell ja AS Kunda Nordic Tsement. Kuni 39% kogujäätmeltest moodustavad AS-s Estonian Cell tselluloosi tootmisel tekkivad reovee kohtpuhastussetel (jäätmelnimistu kood 03 03 11), keskmiselt ca 40 tuh. tonni aastas ja 22% kogujäätmeltest AS-s Estonian Cell tselluloosi tootmisel tekkinud puukoore- ja puidujäätmel (jäätmelnimistu kood 03 03 01), keskmiselt ca 22 tuh. tonni aastas. Suur osa puukoore- ja puidujäätmeltest ning reovee kohtpuhastusseteltest taaskasutatakse.

Kogu jäätmetekkest ca 31% moodustavad AS Kunda Nordic Tsement klinkri ja tsementi tootmisel tekkinud jäätmel (jäätmelnimistu kood 10 13 12* - Tsementi, lubja, krohvisegu ning nendest toodete valmistamisel tekkinud jäätmel). Üle 80% nimetatud jäätmeltest ladestatakse tööstusjäätmel prügilasse, ülejäänul taaskasutatakse.

Graafik 2. Tööstusjäätmel kogused aastatel 2016-2018 (Allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

2.6.2. Olmejäätmed

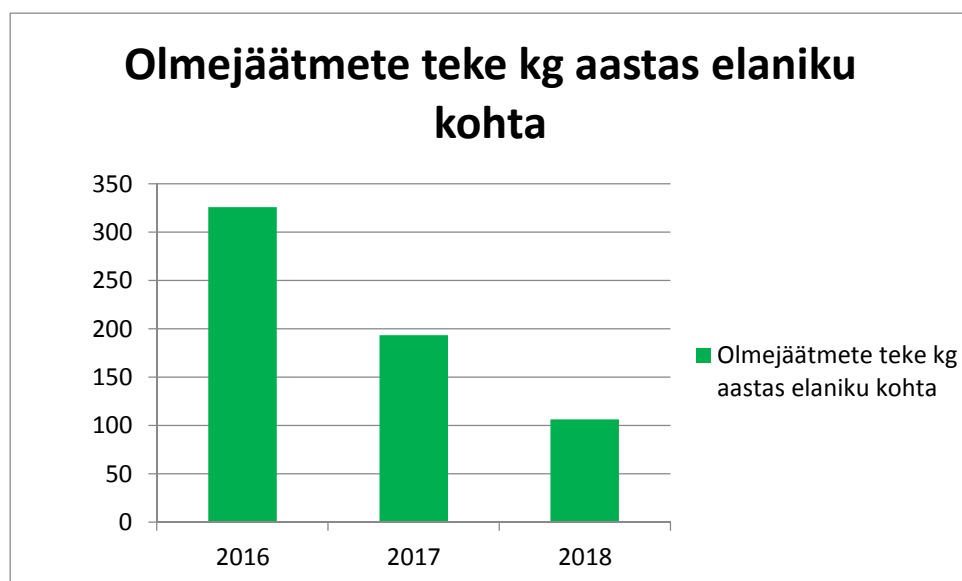
Viru-Nigula valla olmejäätmete teke ja liigiline koostis aastatel 2016-2018 on nähtav tabelis 5. Olmejäätmeid (koodiga 20) koguti 2018. aastal Viru-Nigula valla territooriumil kokku 635 tonni.

Tabel 5. Viru-Nigula valla olmejäätmete teke ja liigiline koostis aastatel 2016-2018 (tonnides, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

Nimetus	Jäätmekogused, tonni							Kokku, tonni	%
	2016			2017			2018		
	Kunda linn	Viru-Nigula	Aseri	Kunda linn	Viru-Nigula	Aseri	Viru-Nigula		
prügi (segaolmejäätmed)	1034,0	156,0	495,5	262,7	135,4	443,4	230,2	2757,2	73,8
ohtlikud jäätmed	11,8	0,5	0,3	17,0	12,7	0,0	22,3	64,3	1,7
paber ja kartong	17,5	3,8	0,6	14,1	3,6	3,9	22,9	66,5	1,8
puuit	0,3	0,0	0,0	0,4	0,3	0,0	0,0	1,0	0,0
rõivad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0
suurjäätmed	6,9	4,2	58,8	10,5	0,0	0,8	21,3	102,5	2,7
elektri-ja elektroonikaseadmed	4,8	5,4	0,0	9,4	9,4	0,0	8,7	37,6	1,0
klaas	9,0	0,3	0,4	8,7	0,0	0,0	15,7	34,1	0,9
biolagunevad jäätmed	0,0	0,2	75,0	0,0	0,0	25,0	45,6	145,9	3,9
pinna- ja kivid	15,4	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	3,8	20,3	0,5
metallid	54,4	6,1	0,0	178,2	3,2	0,0	264,6	506,5	13,6
KOKKU	1154,3	176,4	630,6	501,0	165,6	473,1	635,4	3736,4	100

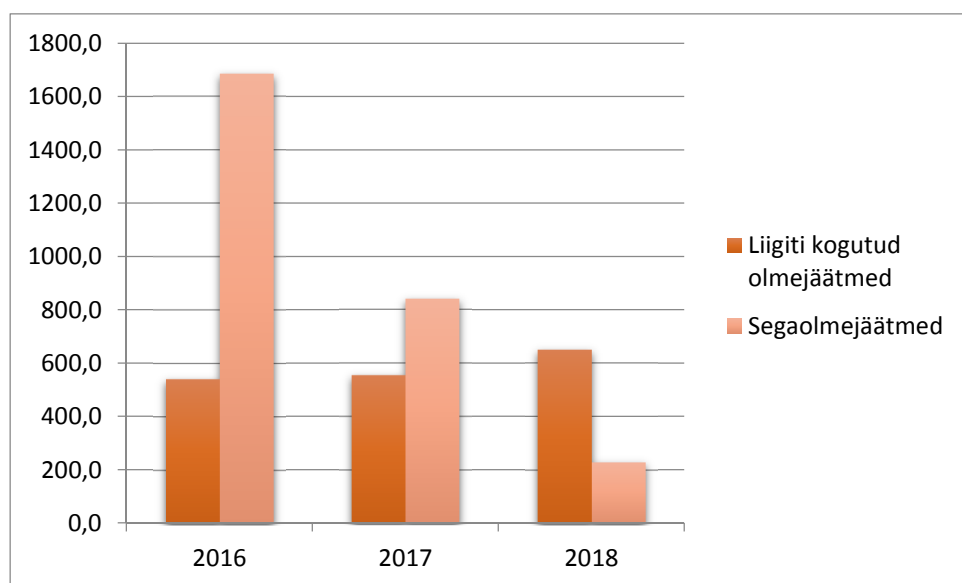
Tabelist 5 selgub, et Viru-Nigula vallas moodustavad kogutud olmejäätmetest (jaotisekood 20) ca 74% prügi (segaolmejäätmed). Metallijäätmed moodustavad 13,6%, biolagunevad jäätmed 3,9%, suurjäätmed 2,7%, paber ja kartong 1,8%, ohtlikud jäätmed 1,7% ja klaas 1,0% olmejäätmetest. Teiste jäätmeliikide osakaal jääb alla 1%.

Alljärgneval graafikul 3 on näidatud Viru-Nigula vallast kogutud olmejäätmete kogused ühe elaniku kohta aastas. Kui 2016 aastal oli jäätmete teke 326 kg/el/aastas, siis 2017 oli see langenud 193 kg/el/aastas ja 2018 oli valla olmejäätmete teke elaniku kohta vaid 106 kg/aastas. Keskkonnaagentuuri jäätmearuandluse infosüsteemi JATS andmetel tekkis 2018 aastal Eestis keskmiselt 325 kg olmejäätmeid inimese kohta aastas (arvestatud ei ole kodumajapidamises tekkinud pakendijäätmeid koodiga 15). Seega tekib Viru-Nigula vallas elaniku kohta ca kolm korda vähem jäätmeid, kui Eestis keskmiselt.

Graafik 3. Kogutud olmejäätmete kogus elaniku kohta aastas (kg/in/a, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

Tekkinud olmejäätmete ja liigiti kogutud olmejäätmete (sh pakendijäätme koodidega 15 01 01 – 15 01 07) võrdlus on toodud graafikul 4. 2018 aastal koguti tekkinud olmejäätmetest¹ liigiti 74%.

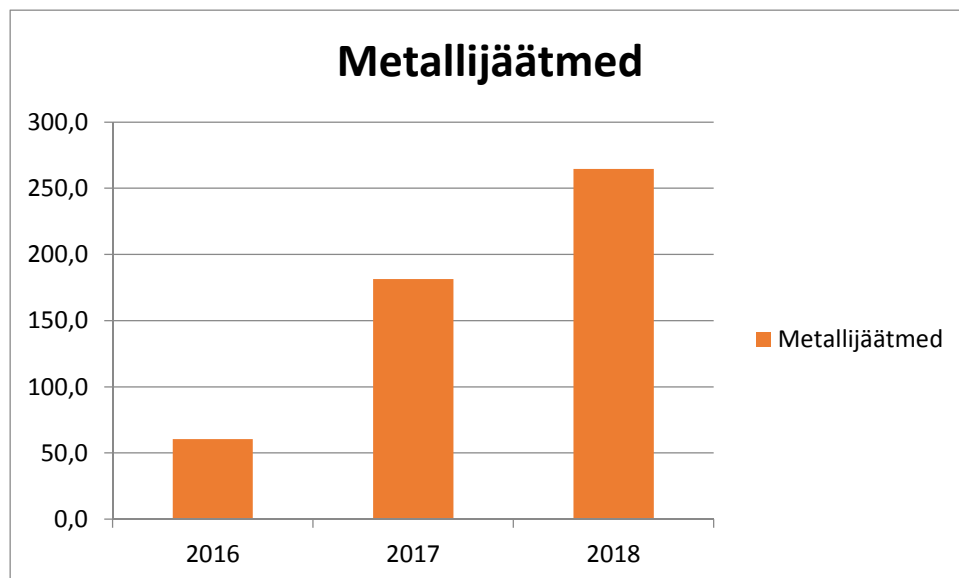

Graafik 4. Kogutud olmejäätmete kogus elaniku kohta aastas (kg/in/a, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

2.6.2.1. Metallijäätmed

JATS-i andmete põhjal moodustasid perioodil 2016-2018 metallijäätmed 13,6% kogu olmejäätmete tekkest. Põhiliselt tekkis segametallijäätmeid (20 01 40). Enim tekkis metallijäätmeid 2018. aastal – 265 tonni ja vähim 2016. aastal – 61 tonni (vt graafik 5). Metallijäätmeid saab ära anda AS Kuusakoski Rakvere teenindusplatsil.

¹ Sealhulgas pakendijäätmed koodidega 15 01 01 – 15 01 07

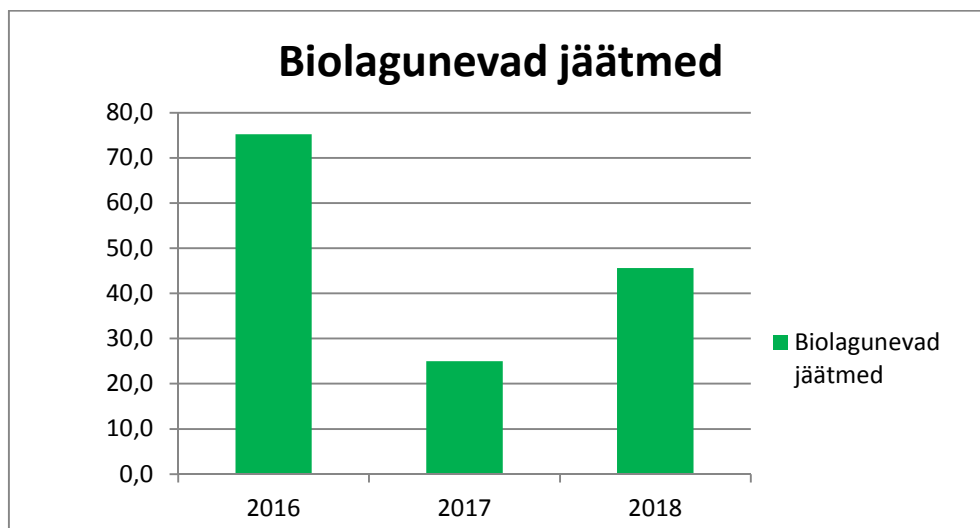

Graafik 5. Olmejäätmetena kogutud metallijäätmete kogus (tonnides, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

2.6.2.2. Biolagunevad jäätmed

Olmejäätmetest eraldi kogutud biolagunevate jäätmete kogused on Viru-Nigula vallas väikesed ja moodustasid 2016-2018 JATS-i andmete põhjal olmejäätmetest 3,9%. Vallas tekkis vaid aia- ja haljastusjäätmeid (20 02 01), köögi- ja sööklajajäätmeid (20 01 08) JATS-i andmete põhjal ei tekkinud.

2016. a ja 2017. a kajastusid jäätmestatistikas ainult endises Aseri vallas kogutud biolagunevaid jäätmeid – 75 tonni 2016. aastal ja 25 tonni 2017. aastal. 2018. aastal koguti ühinenud Viru-Nigula vallas kokku ca 46 tonni aia- ja haljastusjäätmeid (vt. graafik 6).

Graafik 6. Olmejäätmetest eraldi kogutud biolagunevate jäätmete kogus (tonnides, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

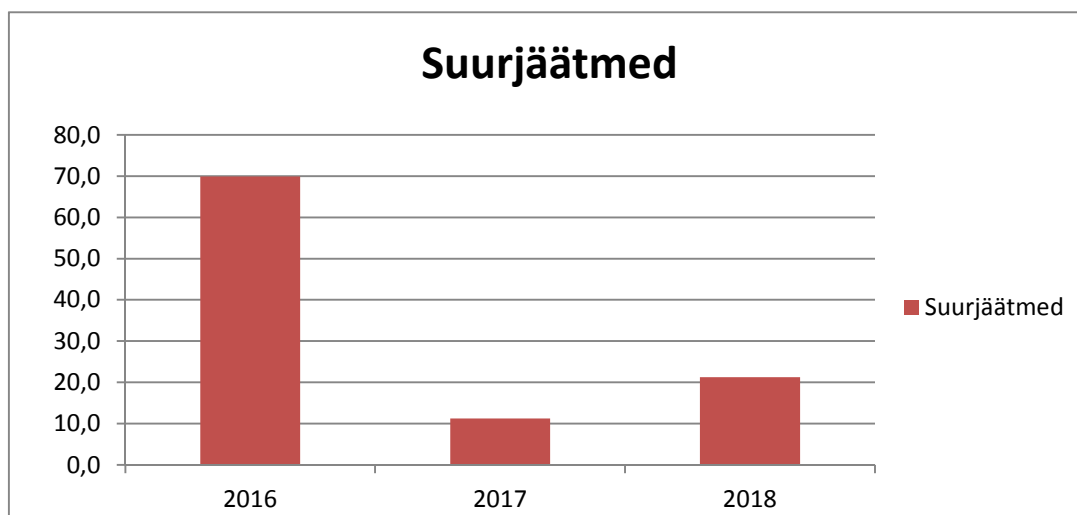
Eestis läbiviidud erinevate jäätmeuuringute kohaselt tekitab üks inimene keskmiselt 130 kg biolagunevaid jäätmeid aastas. Selle statistika kohaselt peaks Viru-Nigula vallas tekkima aastas üle 700 tonni biolagunevaid jäätmeid.

Kuna vallas on palju eramaju võib arvata, et nendel kinnistutel toimub biolagunevate jäätmete kompostimine (kasutatakse lahtisi aunu, olemasolevaid süvendeid või kompostreid). Kohalikul omavalitsusel puudub täpne ülevaade, millistel kinnistutel toimub kompostimine ja millistel mitte. Kinnistutel, kus kasvatatakse loomi võidakse tekkinud biolagunevaid jäätmeid kasutada ka põllumajanduses. Tekkivaid aia- ja haljastujäätmeid (lehti, oksti) põletatakse ka avalötkes.

Vastavalt valla jäätmehoolduseeskirjale peavad kinnistud, millelt antakse üle vähemalt 4500 liitrit olme- ja pakendijäätmeid ühes kalendrikuus, andma üle jäätmevedajale ka vähemalt 140 liitrit biolagunevaid köögi- ja sööklajäätmeid kalendrikuus või peab jäätmevaldaja kompostima need vastavalt eeskirja nõuetele oma kinnistul. Biolagunevaid aia- ja haljastusjäätmeid võetakse igalt kodanikult kuni 0,6 m³ kalendrikuus tasuta vastu jäätmejaamas.

2.6.2.3. Suurjäätmed

Suurjäätmed moodustasid kogu olmejäätmete tekkest 2,7%. Võrreldes 2017. ja 2018. aastaga oli suurjäätmete kogus suur 2016 aastal – ca 70 tonni, millest 59 tonni koguti endises Aseri vallas. Graafikul 7 on esitatud Viru-Nigula valla suurjäätmete kogused 2016-2018.a. Suurjäätmete kogumine toimub alates 01.10.2019.a. korraldatud jäätmeveo raames.

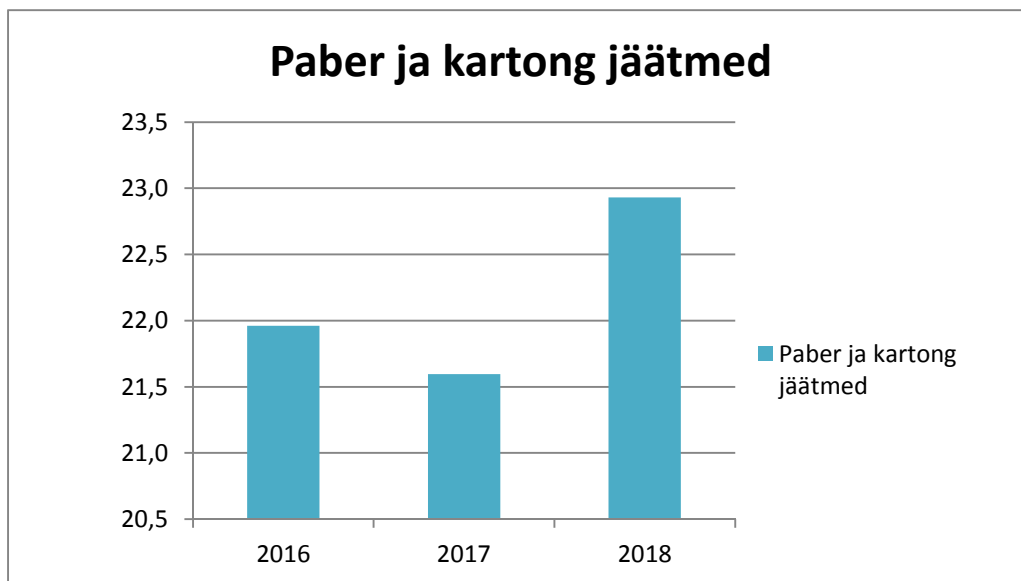

Graafik 7. Suurjäätmete kogused olmejäätmete kogumassist (tonnides, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

2.6.2.4. Paber ja kartong

Paberi- ja kartongijäätmed (20 01 01) moodustasid Viru-Nigula vallas kogu olmejäätmetest 1,8%. Keskmiselt koguti perioodil 2016-2018 JATS-i andmete põhjal paberi- ja kartongijäätmeid ca 22 tonni aastas ehk 3,8 kg/el/aastas (vt graafik 8).

Paberi- ja kartongijäätmete kogumine toimub korraldatud jäätmeveo raames. Kortere lamute juurde on paigaldatud vanapaberi kogumiskonteinerid.

Graafik 8. Viru-Nigula vallas tekkinud paberi- ja kartongijäätmete kogused (tonnides, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

2.6.2.5. Tekstiilijäätmed

JATS-i andmete põhjal tekkis vallas tekstiilijäätmeid vaid 2018. aastal 0,2 tonni. Valla territooriumil on võimalik kuni 0,2 m³ rõivaid ja tekstiili (20 01 10, 20 10 11) tasuta ära anda Kunda jäätmejaamas. Lisaks tegutsevad taaskasutuspoed, kuhu elanikud saavad kasutuskõlblikke riideid viia (Vahejaam - Rakvere taaskasutuskeskus).

2.6.3. Pakend ja pakendijäätmed

Pakendite ja pakendijäätmete kokku kogumiseks elanikkonnalt on Viru-Nigula valda paigaldatud avalikult kasutatavad konteinerid segapakendile (klaas, metall, plast, joogikartong) ja eraldi klaaspakendile.

Tagatisrahaga koormatud pakendite kogumisega tegeleb OÜ Eesti Pandipakend. Vastuvõtupunktid taaraautomaatide näol asuvad Kundas Konsumis ja kaupluses Grossi Toidukaubad, Õ poes Viru-Nigulas ja Aseri kaupluses. Tagatisrahata pakendite kogumisega tegelevad erinevad taaskasutusorganisatsioonid, kellega vallavalitsusel on sõlmitud koostöölepingud: OÜ Eesti Pakendiringlus (Pakendiringlus), Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ (ETO) ja OÜ Tootjavastutusorganisatsioon (TVO). Pakendijäätmete kogumise ja käitlemisega ei kaasne omavalitsusele finantsilisi kohustusi, sest süsteem toimub tootjavastutuse põhimõttel. Kohalikul omavalitsusel on ainult korraldav funktsioon, et süsteem toimiks arvestades kohalike elanike vajadusi. Konteinerite asukohad ja paigaldamistingimused kooskõlastab taaskasutusorganisatsioon vallavalitsusega.

Pakendikonteinerite puhul on esinenud, et segapakendite konteineritese on toodud lehtklaasi.

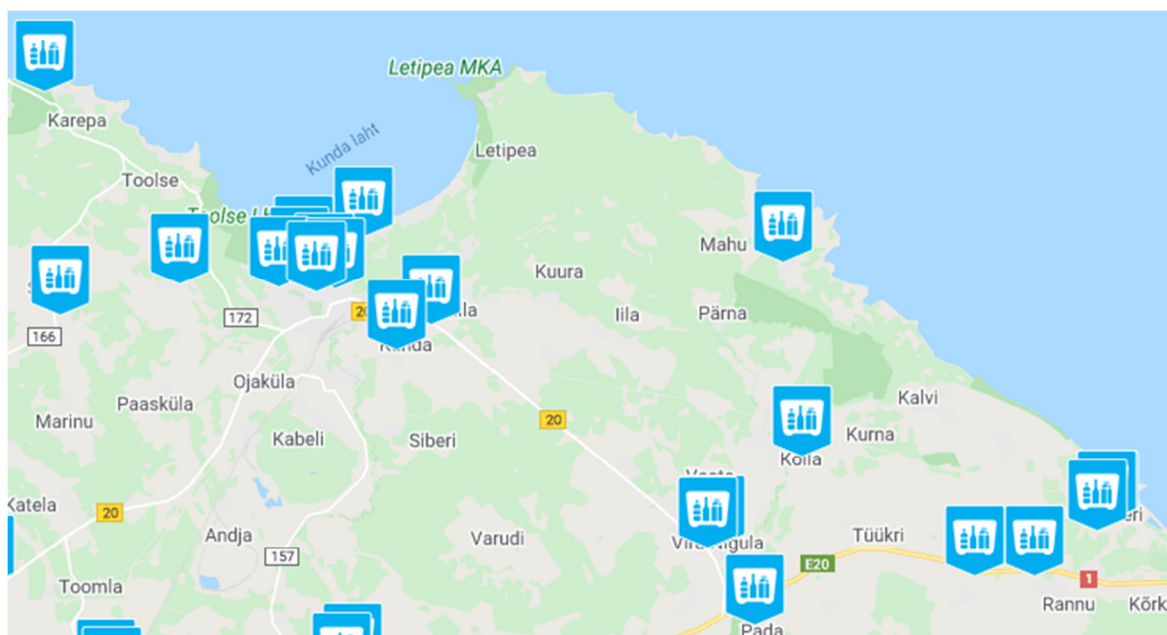
Pakendiseaduse § 17¹ lõike 1 kohaselt peab tagatisrahata pakendi jäätmete kogumisel taaskasutusorganisatsioon tagama, et kogumiskohtade tihedus iga taaskasutusorganisatsiooni kohta oleks järgmine:

- 1) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses;

- 2) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses;
- 3) kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Üheski Viru-Nigula valla asustusüksuses ei ole rohkem kui 500 elanikku ruutkilomeetril (suurim on asustustihedus Aseri alevikus - 364 elanikku km² kohta ja Kunda linnas - 297,6 elanikku km² kohta), seega pakendiseaduse § 17¹ lõike 1 kaks esimest punkti ei ole Viru-Nigula valla puhul kohustuslikud. Kolmandas punktis kirjeldatud nõue on täidetud. Joonisel 6 on toodud segapakendi konteinerite asukohad Viru-Nigula vallas.

Joonis 6. Pakendikonteinerite asukohad Viru-Nigula vallas (allikas: Kuhuvii.ee)

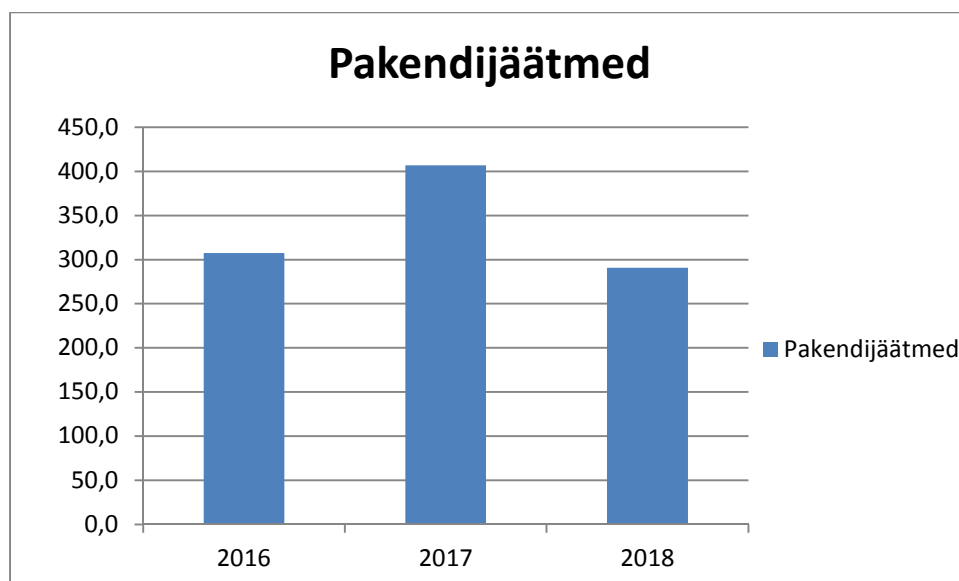
Tabelis 6 on toodud pakendijäätmete konteinerite täpsed asukohad ja suurused ning konteineri paigaldanud taaskasutusorganisatsiooni nimetus.

Tabel 6. Pakendikonteinerite asukohad vallas seisuga jaanuar 2020.a. (allikas KOV)

Asukoht		Jäätmeliik	Maht, m ³	Arv	Organisatsioon
Kunda linn	Mäe 33	segapakend	1,5	1	TVO
	Koidu 55	segapakend	1,5	1	TVO
	Koidu 13	segapakend	2,5	1	ETO
	Jõe tn 13 vastas	segapakend	2,5	1	ETO
	Kalevi 11	segapakend	2,5	1	ETO
	Lontova ja Sadama tee ristmik	segapakend	2,5	1	ETO
	Toolse ja Laane tn ristmik	segapakend	2,5	1	ETO
	Võidu tn bussijaam	segapakend	2,5	1	ETO
	Aseri alevik Kooli tn	segapakend	0,6	1	TVO

	Veetorni tn	segapakend	0,6	1	TVO
	Metsa tn 2 lähedal	segapakend	2,5	2	ETO
	Kesktänav 9	segapakend	2,5	1	ETO
	Kooli 1	klaaspakend	1,5	1	Pakendiringlus
	Metsa 2	klaaspakend	1,5	1	Pakendiringlus
Viru-Nigula alevik	Kunda tee 4	segapakend	1,5	1	TVO
	Oja ja Nigula tn nurgal	segapakend	2,5	1	ETO
	Maarja 4	segapakend	5,0	1	Pakendiringlus
Rannu küla	Rannu 7	klaaspakend	1,5	1	Pakendiringlus
	Kortermajad	segapakend	2,5	1	ETO
	Sireli tn	segapakend	2,5	1	ETO
Koogu küla		klaaspakend	1,5	1	Pakendiringlus
		segapakend	0,6	1	TVO
Kestla küla	Kaupluse	klaaspakend	1,5	1	Pakendiringlus
Kaliküla		segapakend	0,6	1	TVO
Kunda küla		segapakend	2,5	1	TVO
Malla küla		segapakend	0,6	1	TVO
Koila küla		segapakend	2,5	1	ETO
Mahu küla	Bussipeatuse juures	segapakend	2,5	1	ETO
Pada küla	2-kordse maja juures	segapakend	2,5	1	ETO
Selja küla	Keskus	segapakend	2,5	1	ETO

Alljärgneval graafikul 9 on esitatud Viru-Nigula valla pakendijäätmete teke. Kõige rohkem tekkis pakendijäätmeid 2017 aastal – 407 tonni. Keskmiselt tekkis perioodil 2016-2018 pakendijäätmeid 335 tonni/aastas. Pakendijäätmetest tekkis enim paber- ja kartongpakendeid (15 01 01, ca 90 tonni aastas) ja segapakendeid (15 01 06, ca 71 tonni aastas).

Graafik 9. Kogutud pakendite sealhulgas lahuskogutud pakendijäätmete kogused (tonnides, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

Kodumajapidamises tekkivate pakendijäätmete kogus on järk-järgult vähenenud – 2016.a. 267 tonni, 2017.a. 257 tonni ja 2018.a. 245 tonni. Kui arvestada, et Viru-Nigula vallas elas aastal 2018 keskmiselt 5980 elanikku, siis koguti ühe elaniku kohta keskmiselt 41 kg pakendijäätmeid. Keskmiselt arvestatakse Eestis, et elaniku kohta tekib aastas pakendijäätmeid 120 kg. Võrdluses Eesti arvestusliku keskmisega on Viru-Nigula vallas kogutud pakendijäätmete kogus elaniku kohta väike. Samas on ka olmejäätmete koguteke elaniku kohta Viru-Nigula vallas ca kolm korda väiksem kui Eestis keskmiselt.

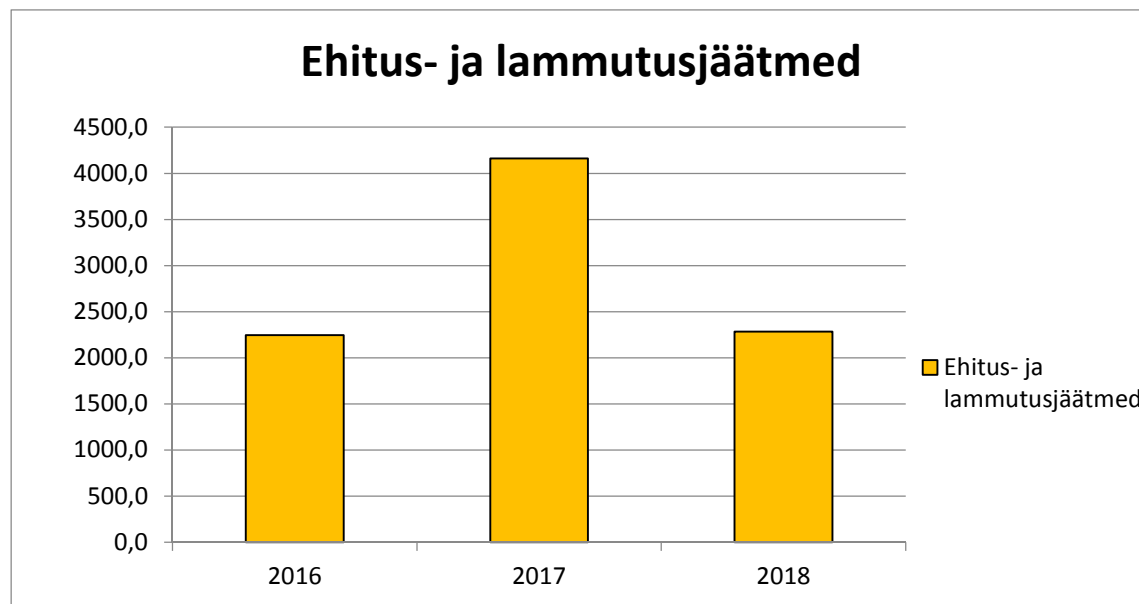
2.6.4. Ehitus- ja lammutusjäätmed

Kogu Viru-Nigula valla jäätmetekkest moodustavad ehitus- ja lammutusjäätmed ca 2,8%. Graafikul 10 on toodud ehitus- ja lammutusjäätmete kogused aastate 2016-2018 lõikes. Enim tekkis ehitus- ja lammutusjäätmeid 2017. aastal 4163 tonni, 2016. ja 2018. tekkis sarnaselt ca 2250 tonni ehitus- ja lammutusjäätmeid. Ehitus- ja lammutusjäätmetest ca 62% moodustasid ehitus- ja lammutusegapraht (17 09 04) ning ca 26% mustmetallijäätmed (17 04 05).

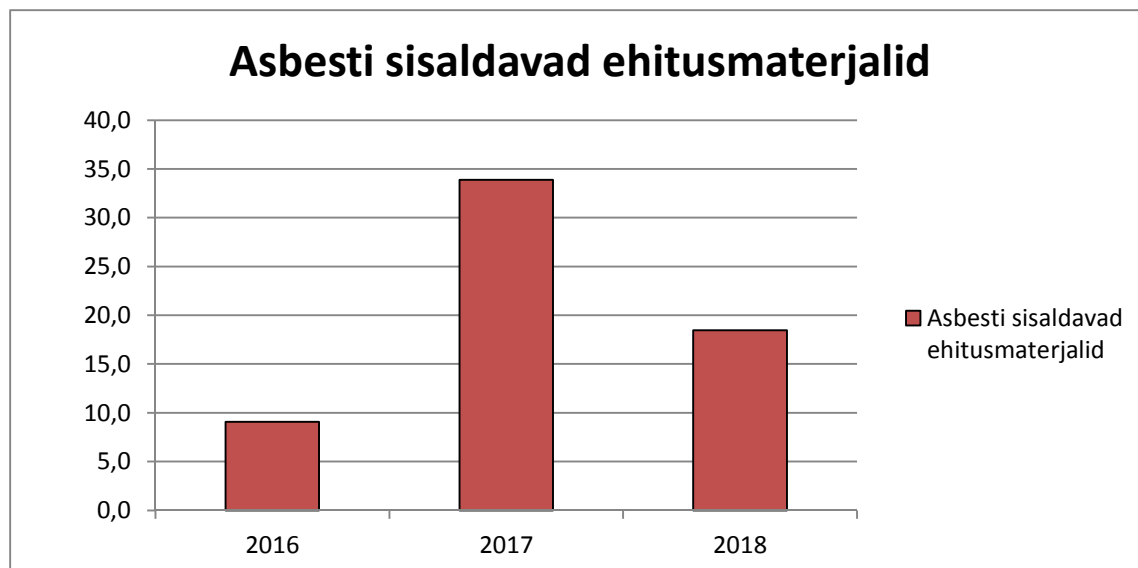
Kunda jäätmejaamas on ehitus-lammutusjäätmetest võimalik ühes kalendrikuus tasuta ära anda:

- kuni 1,0 m³ ehitus- ja lammutusjäätmeid (17 09 04);
- töötlemata puitu (17 02 01);
- klaasi kuni 0,1 m³ (17 02 02);
- betooni, telliseid, plaate ja keraamikatooteid kuni 0,5 m³ (17 01 ....).

Asbesti sisaldavaid ehitusjäätmeid (17 06 05*) anti tasuta keskmiselt 20,5 tonni aastas perioodil 2016-2018 (vt graafik 11). Kunda jäätmejaamas saab asbesti sisaldavaid jäätmeid tasuta eest.

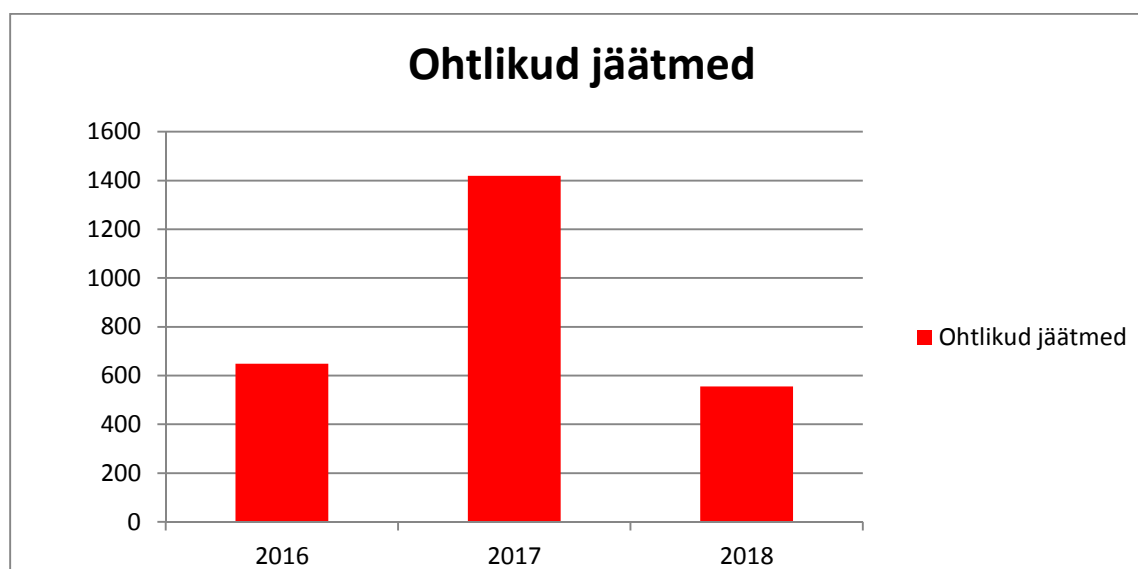
Graafik 10. Kogutud ehitus- ja lammutusjäätmete kogused (tonnides, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

Graafik 11. Kogutud asbesti sisaldavate ehitusjätmete kogused (tonnides, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

2.6.5. Ohtlikud jätmed s.h vanaõli

Kogu Viru-Nigula valla jäätmetekkest moodustavad ohtlikud jätmed ca 0,9% (ilma klinkri ja tsemendi tootmisel tekkinud ohtlike jätmeteta - 10 13 12* ja asbesti sisaldavate jätmeteta - 17 06 05*). Graafikul 12 on toodud ohtlike jätmete kogused aastate 2016-2018 lõikes. Enim tekkis ohtlikke jätmeid 2017. aastal 1419 tonni, 2016. aastal tekkis 648 tonni ja 2018. aastal 556 tonni ohtlikke jätmeid. Ohtlikest jätmetest ca 54% moodustasid õli sisaldavad tööstusjätmed (16 07 08*), ca 16% tööstuses pinnakatete kasutamisel tekkinud värvid ja lakid (08 01 11*) ja ca 10% Kunda sadamas laevadelt vastu võetud pilsivesi (13 04 02*). Keskmiselt tekkis perioodil 2016-2018 130 tonni õli- ja vedelkütusejätmeid.

Graafik 12. Kogutud ohtlike jätmete kogused (tonnides, allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

Kunda jäätmejaamas saab kodumajapidamises tekkinud ohtlikest jätmetest ühes kalendrikuus tasuta ära anda:

- Õli ja rasv kuni 5 liitrit (20 01 26*);
- Vanu ravimeid kuni 1 liiter (20 01 98*);
- Patareisid (20 01 33*);
- Pesuaineid kuni 2 liitrit (20 01 29*);
- Pestitsiidide kuni 0,5 liitrit (20 01 19*);
- Ohtlike ainetega saastunud pakendeid (15 01 10*);
- Värv, liime ja vaiku kuni 10 liitrit (20 01 27*);
- Luminestsentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmeid kuni 10 tk (10 01 21*);
- Teravaid ja torkivaid esemeid kuni 0,1 liitrit.

2.6.6. Probleemtoodetest tekkinud jäätmed

Probleemtoode on toode, mille jäätmed võivad põhjustada tervisekahjustusi, keskkonnoahtu või keskkonna ülemäärast risustamist. Probleemtoodete hulka kuuluvad:

- patareid ja akud;
- elektri- ja elektroonikaseadmed;
- mootorsõidukid ja nende osad;
- rehvid;
- põllumajandusplast.

Probleemtoodetest tekkinud jäätmeid ei või panna olmejäätmete sekka ega visata loodusesse, neid tuleb koguda ning käidelda eraldi. Elanikud saavad neid jäätmeid tasuta ära anda.

2.6.6.1. Elektri- ja elektroonikaromude (EES-jäätmed)

Olmejäätmetest liigiti kogutud elektri- ja elektroonikaseadmete ning muude seadmete ja aparatuuride jäätmeid (jäätmekoodid - 16 02, 20 01 36, 20 01 36 01, 20 01 36 04) tekkis perioodil 2016-2018 ca 65 tonni.

Komplekseid elektri-ja elektroonikaseadmeid võetakse vastu tasuta Kunda jäätmejaamas. EES-jäätmete kogumissüsteemi haldavad Eestis tootjavastutusorganisatsioonid Mittetulundusühing Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus (EES-Ringlus) ja Mittetulundusühing Eesti Elektroonikaromu.

Lambijäätmete kogumisega tegeleb tootjavastutusorganisatsioon Ekogaisma Eesti OÜ.

2.6.6.2. Vanarehvid

Jäätmekoodiga 16 01 03 jäätmeid tekkis Viru-Nigula vallas perioodil 2016-2018.a kokku ca 98 tonni. Vanarehvide äravedu ja edasist käitlemist korraldab tootjavastutusorganisatsioon Mittetulundusühing REHVIRINGLUS. Kuni 8 vanarehvi saab aastas tasuta ära anda Kunda jäätmejaamas.

2.6.6.3. Romusõidukid ja nende osad

Romusõidukeid ja nende osi (16 10 04*, 16 01 06) tekkis Viru-Nigula vallas perioodil 2016-2018.a kokku 160 tonni. Romusõidukeid saab ära anda AS Kuusakoski Rakvere teenindusplatsil.

2.6.6.4. Põllumajandusplast

Põllumajandusplast on silopallikile, silotranšee kattekile, kiletunnel, kattevõrk ja plastnöör.

Jäätmekoodiga 02 01 04 plastijäätmeid tekkis Viru-Nigula vallas perioodil 2016-2018.a ca 12 tonni.

3. Jäätmenõustamine ja –teavitus

Informatsiooni jäätmehoolduse õigusaktide ja avalike pakendikonteinerite ning teiste jäätmeliikide kogumispunktide kohta saab valla veebilehelt, Viru-Nigula Valla Teatajast (ilmub eesti ja vene keeles) ja vallamajast.

Jäätmealase teabe levitamise, jäätmealase nõustamise eesmärk on vältida ja vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset. Jäätmealast nõustamist ja teavitustööd on kohaliku omavalitsuse poolt korraldatud läbi kohaliku ajalehe ja valla veebilehe. Jäätmealaste küsimuste korral nõustatakse elanikkonda pöördumisel omavalitsusse või järelevalve käigus kohapeal. Üleriigilistelt veebilehtedelt nt www.kuhuviia.ee või www.lõke.ee saavad elanikud vajalikku asjakohast informatsiooni.

Kindlasti tuleb tegeleda elanike jäätmealase nõustamise ja keskkonnateadlikkuse tõstmisega, et vähendada olmejäätmete teket ja suurendada ringlussevõttu.

4. Jäätmehoolduse rahastamine

Omavalitsusüksus kasutab eelarve raha jäätmehooldusele sh valdkonna arendamisele, juhtimisele, saavutatud taseme hoidmisele, elanikkonnale, ettevõtlus- ja sotsiaal-kultuurilises sfääris tegutsejatele suunatud teavituste ning ürituste korraldamisele või omavalitsustevahelise jäätmehoolduse koostöö tagamisele. Jäätmehoolduse rahastamiseks kasutatavad vahendid eraldatakse omavalitsuse eelarvest ning riigi poolt alates 2017. a määratud toetustest ja tasudest.

Kuni 2017. a toimus jäätmehoolduse rahastamine jäätmete ladestamisel makstud saastetasust. Põhjusel, et käesoleval ajal ladestatakse Eestis alla 7% tekkinud segaolmejäätmetest, vähenes drastiliselt saastetasu suurus.

Riiklikku toetust jaotatakse vastavalt kohalikus omavalitsuses registreeritud majapidamiste arvule (2017. a oli toetus ligi 2,9 eurot aadressiobjekti kohta). Toetus on sihtotstarbeline ehk seda saab kasutada ainult jäätmehoolduse arendamiseks: jäätmealane nõustamine, jäätmealase teabe levitamine, järelevalve ning jäätmekäitlustegevus, millega tõstetakse jäätmehoolduse taset. 2017.a. eraldati liituvatele valdadele jäätmehoolduse toetust kokku 13 462 eurot – Kunda linnale 6 516, Viru-Nigula vallale 2 871 ja Aseri vallale 4 074,5 eurot. 2018.a. eraldati ühinenud vallale 9 925 eurot. 2019.a. toetust vallale ei eraldatud.

Riiklikku toetust said kõik omavalitsused, kuid alates 2018. a peab toetuse saamiseks olema täidetud neli tingimust: kohaliku omavalitsuse territooriumil peab töötama jäätmejaam või on elanikele tagatud jäätmejaama teenuse kasutamine teises omavalitsuses; peab toimuma korraldatud jäätmevedu; on olemas kehtiv jäätmekava ja jäätmehoolduseeskiri ning on asutatud jäätmevaldajate register.

Viru-Nigula valla eelarves oli 2019 aastaks jäätmekäitlusele ette nähtud 102 000 eurot (vt. Tabel 7). Kulus 101 735 eurot ehk 99,7 % eelarvestatud kuludest. 2020. aastaks on planeeritud jäätmekäitlusele kuludeks 63 500 eurot. Eelarve on vähenenud põhjusel, et jäätmejaama haldamine (kulu ca 30 000 – 35 000 eurot) anti korraldatud jäätmeveo hanke raames üle Eesti Keskkonnateenused AS-le. Samuti tasus endises Viru-Nigula vallas jäätmeveo teenuse eest kinnistuomanike asemel vald, mis uue korraldatud jäätmeveo hanke rakendamisel lõpetati (kokkuhoid ca 10 000 eurot).

Tabel 7. Jäätmekäitluse eelarve ja tegelikud kulud (eurodes, allikas KOV)

Tegevusala	Nimetus	2019 eelarve, €	Tegelik kulu 2019	Täitmise %	2020 eelarve, €
		1.01.2019	1.01.2019		1.01.2020
		kuni 31.12.2019	kuni 31.12.2019		kuni 31.12.2020
5100	Jäätmekäitlus	102 000,00	101 734,67	99,74	63 500,00

5. Valla jäätmehoolduse probleemid

Viru-Nigula valla jäätmehoolduse ja –käitluse probleemid on alljärgnevad:

- Elanike madal keskkonnateadlikkus – korteriühistute juures jäetakse paberi- ja kartongijäätmete konteinerid tühjendamata, kuna sisaldavad segaolmejäätmeid;
- Elanike madal keskkonnateadlikkus – regulaarsete kogumisringide (asbesti, ehitus- ja lammutusjäätmete ning suurjäätmete) läbiviimisel ladustatakse segamini eri liiki jäätmeid paigaldatud konteineritesse;
- Pakendikonteineritesse on ladustatud lehtklaasi;
- Prahistamine ja ulaladestamine – eelkõige Aseri alevikus, kuid ka Kunda linnas ja Viru-Nigula alevikus;
- Kunda jäätmejaam jääb Aseri alevikust liiga kaugele –otstarbekas on rajada Aserisse oma jäätmejaama;
- Toitlustusasutused ei kogu eraldi köögi- ja sööklajäätmeid;
- Paljude korterelamute juures ei toimu biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumist eraldi mahutisse või kompostimist oma kinnistul (vastavalt jäätmehoolduseeskirjale peavad kinnistud, millelt antakse üle vähemalt 4500 liitrit olme- ja pakendijäätmeid ühes kalendrikuus, 4500 liitri olme- või pakendijäätmete kohta andma üle vähemalt 140 liitrit biolagunevaid köögi- ja sööklajäätmeid või peab jäätmevaldaja kompostima need vastavalt eeskirja nõuetele oma kinnistul).
- Jäätmevaldajate registris on andmevahetus puudulik ja vajab parendamist, et teostada paremat järelevalvet jäätmevaldajate üle.
- Aseri piirkonna jäätmevedaja (Ekovir) andmesidesüsteemid geoinfosüsteemiga KOVGIS EVALD registriga ei suhtle ja andmevahetus ei toimi.

6. Kehtiva jäätmekava täitmise ülevaade

Ühinemiseelse Viru-Nigula valla ja Kunda linna jäätmekavad oli koostatud aastateks 2015-2020. Aseri linna jäätmekava käsitles aastaid 2009-2013.

Alljärnevas tabelis 8 käsitletakse Kunda linna jäätmekavas püstitatud eesmärkide täitmiseks valitud tegevuste elluviimist.

Tabel 8. Kunda linna tegevuskava täitmise ülevaade

Tegevus	Täitmine
1. Olmejäätmete vähendamine ja taaskasutamine	
1.1 Tekkekohas sortimine ja ohtlike jäätmete, pakendijäätmete ja biolagunevate jäätmete eraldamine olmejäätmetest ning nende nõuetekohase käitlemise tõhustamine	Osaliselt täidetud – jäätmejaam töötab, patareide kastid poodides olemas, köögi- ja sööklajajäätmeid tekkekohas ei eraldata
1.2 Elanikkonnale info jagamine läbi Kunda linna kodulehe www.kunda.ee ning Kunda linnalehe Meie Kodu	Toimib
1.3 Info jagamine olmejäätmete sorteerimise vajalikkusest tekkekohas; olmejäätmete sortimise põhimõtetest, et tagada taaskasutusnõuetele vastava materjali kvaliteet	Toimib
1.4 Info jagamine sorteeritud jäätmete üleandmise võimalustest ning kohtadest, selgitada, millistel eesmärkidel ja kuhu on võimalik viia sorteeritud jäätmed	Toimib
2. Pakendijäätmete kogumine	
2.1 Kohapeal pakendijäätmete väljasortimise hoogustumine	Täitmata - pakendijäätmete väljasortimine pole hoogustunud
2.2 Olemasolevate pakendikonteinerite arvu säilitamine	Konteinerite arvu on suurendatud
2.3 Võimalusel eriliigiliste pakendikonteinerite paigaldamine	Saab ära anda nii segapakendeid kui ka klaaspakendeid

2.4 Info pakendikonteinerite asukoha ja sorteerimise kohta linna kodulehele www.kunda.ee .	Info on olemas
3. Biolagunevate jäätmete käitlemine	
3.1 Papi- ja paberijäätmete eraldamine tekkekohas	Korraldatud jäätmeveo raames toimib
3.2 Elanikkonna teadlikkuse tõstmine; info jagamine linna kodulehel	Toimib
3.3 Biolagunevate jäätmete eraldamine olmejäätmetest tekkekohas	Toimib osaliselt kortermajade juures
3.4 Majapidamistes aiapäätmete kompostimine kohapeal (oma kinnistul);	Toimib (nt Aseri kool omab oma kompostit)
3.5 Jäätmejaama kompostimisväljaku intensiivne kasutamine.	Toimib osaliselt
4. Ohtlikud jäätmed	
4.1 Elanikkonna teavitamine ohtlike jäätmete kogumise võimalustest ja kohtadest linna kodulehel www.kunda.ee	Toimib
4.2 Saavutada kontroll kõikide ohtlike jäätmeid tekitavate ettevõtete üle, kaasa arvatud väikeettevõtlus	EVALD-s olemas jäätmejaama moodul
4.3 Tagada ohtlike jäätmete kogumisel tervise- ja keskkonnakaitseliste nõuete täitmine	Kontroll raskendatud
4.4 Vajadusel rajada ettevõtete sisesed ohtlike jäätmete kogumispunktid	Tegemata
4.5 Jätkreostuskollete ohtlikkuse välja selgitamine ja vajadusel saneerimine	Toimub Aseri Sadama masuudireostuse likvideerimise projekt
5. Ehitus- ja lammutuspraht	
5.1 Taaskasutamine tekkekohas täitematerjalina (täitepinnas, tellised)	Toimib
5.2 Ehitusmaterjali hulgast väljasorteeritud immutamata ja värvimata puidu kasutamine kütteks	Jäätmejaama toodud puitmaterjali ei väljastata eraisikutele
5.3 Ehitusmaterjalide hulgast väljasorteeritud ohtlike jäätmete nõuetekohane käitlemine	Toimib – jäätmeõiend ehitamisel vajalik
5.4 Laiendada Kunda linna jäätmejaama teenuseid ehitusjäätmete liikide osas	Juurde on paigaldatud asbestijäätmete konteiner

6. Kunda linna jäätmejaam	
6.1 Jäätmejaama haldamise korraldamine	Tehtud
6.2 Elanikkonna informeerimine jäätmejaama lahtioleku aegadest ja vastuvõetavatest jäätmetest linna kodulehel	Toimib
6.3 Naaberomavalitsustega koostöö arendamine	Toimib
6.4 Võimalusel vastuvõetavate jäätmete sortimendi laiendamine	Tehtud
7. Korraldatud olmejäätmevedu	
7.1 Kõikide kinnistute haaramine korraldatud olmejäätmeveoga, millel asub elamu, äri või tootmishoone (v.a. kinnistud, kuhu raske jäätmeautoga puudub juurdepääs ja kinnistud, mida ajutiselt ei kasutata)	Osaliselt teostatud – liidetud on suur osa Viru-Nigula vallas liitumata olnud 500 kinnistust
7.2 Järelevalve tõhustada;	EVALD-i abil teostatud
7.3 Elanike teavitamine korraldatud jäätmeveoga seonduvast valla veebilehe www.kunda.ee ja jäätmevaldajatele saadetud kirjadega	Tehtud
8. Jäätmehoolduse korraldamine ja muud eesmärgid	
8.1 Olmejäätmeveo korraldamine vastavalt seadusandlusele	Tehtud
8.2 Jäätmetekitajate maksimaalne haaramine korraldatud jäätmekäitlussüsteemi, sest kui elanikud on jäätmeveoga liitunud ja prügikonteiner olemas, ei teki põhjust jäätmete keskkonda viskamiseks	Osaliselt teostatud
8.3 Linna jäätmealaste õigusaktide ajakohastamine kui muutuvad jäätmemajandust reguleerivad riiklikud õigusaktid	Viru-Nigula valla jäätmehooldus-eeskiri kehtestatud
8.4 Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine läbi teavitamise linna kodulehel www.kunda.ee ja linnalehe Meie Kodu	Tehtud
8.5 Omavoliliste prügi mahapanekukohtade likvideerimine	Kestev – maaomanikule koostatakse prügi avastamisel protokoll
8.6 Raha taotlemine KIK-ist ja muudest keskkonnakorraldust toetavatest programmidest	Ei ole taotletud

7. Jäätmehoolduse eesmärgid ja arengusuunad

Viru-Nigula jäätmekava eesmärkide seadmisel lähtutakse jäätmehierarhiast, riigi jäätmekava 2014-2020 eesmärkidest (peatükk 1.2.3 „Riigi eesmärgid jäätmehoolduses“) ning arvestatakse ka EL direktiividega seatud sihtmäärasid.

Tulenevalt kohaliku omavalitsuse rollist ja kohustustest jäätmemajanduse korraldamisel (vt lisa 3) on seatud eesmärkide täitmisel põhifookus olme- ja pakendijäätmetega seotud meetmete rakendamisele. Perioodi olulisimaks eesmärgiks on vähendada nii kodumajapidamistes kui ettevõtetes tekkivate segaolmejäätmete hulka ja suurendada liigiti kogutud olmejäätmete osakaalu täitmaks üleeuroopalisi eesmärke.

Kokkuvõttes on Viru-Nigula valla strateegilised eesmärgid perioodiks 2020-2024 järgnevad:

1. Vältida ja vähendada jäätmeteket.
2. Võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil taaskasutada maksimaalsel tasemel.
3. Vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnamiski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelevalvet.

Eesmärkide saavutamiseks vajalikke meetmeid kirjeldavad järgnevad peatükid. Meetmete rakendamise tegevuskava koos rahastusallikatega on toodud peatükis 8.

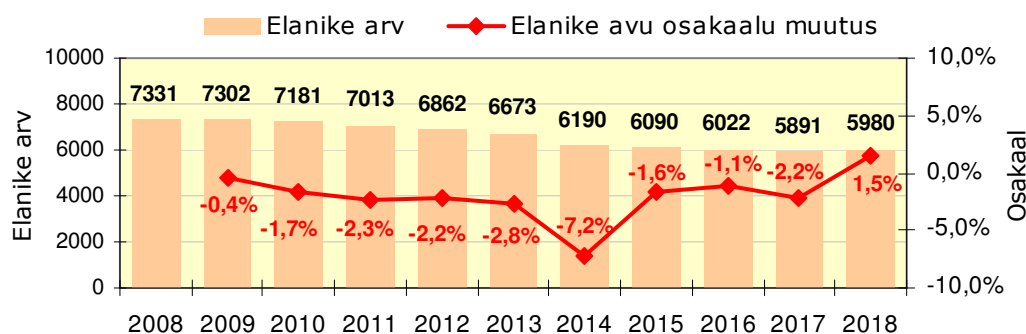
7.1. Üldhinnang tuleviku jäätmevoogudele

Ühinenud Viru-Nigula vallas on jäätmete koguteke perioodil 2016-2018. olnud langustrendis. Langenud on nii tööstusjäätmete kui ka olmejäätmete teke (vt Tabel 9). Alates 2020.a. märtsist AS Kunda Nordic Tsement tsemendiahjude lendtolmu tööstusjäätmete prügilasse ei ladesta, mille tulemusel väheneb drastiliselt tööstusjäätmete koguteke.

Tabel 9. Jäätmete koguteke perioodil 2016-2018. (tonnides)

Jäätmeliik	2016	2017	2018
Tööstusjäätmed	110 406	92 197	83 781
Olmejäätmed	1 961	1 140	635

Elanike arv Viru-Nigula vallas on ajavahemikul 2008-2018 näidanud langustrendi. Keskmise vähenemine on aastas olnud 2%. Erandiks on viimane aasta, mida iseloomustab elanike arvu mõningane kasv (joonis 7).

Joonis 7. Elanike arvu dünaamika Viru-Nigula vallas 2008-2018, seisuga 01.01.2018 (allikas: rahvastikuregister).

Vastavalt Viru-Nigula valla arengukava 2019-2026 lisale ¹² baasstsenaariumi järgi jätkab Viru-Nigula valla elanikkond vähenemist 0,8-0,9% aastas ning 2040. aastaks väheneb valla elanikkond võrreldes 2018. aastaga ligi 20%. Arvestame jäätmevoogude üldhinnangul arengukava lisa 1 prognoosiga.

Jäätmetekke prognoosis lähtume, et perioodil 2021-2026 on aastane keskmine olmejäätmete kogus elaniku kohta on sarnaselt 2018. aastaga 106 kg/a. Tabelis 10 on toodud olme- ja pakendijäätmete prognoositavad kogused.

Tabel 10. Olme- ja pakendijäätmete prognoositav kogus (tonnides) aastateks 2019-2026

	Aasta								
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Elanike arv (2021-2026 on prognoos)	5 980	5 923	5 778	5732	5686	5640	5595	5551	5506
	Prognoositav jäätmekogus, tonni/aastas								
Olmejäätmed	635	628	612	608	603	598	593	588	584
Pakendijäätmed	291	342	348	355	363	370	377	385	392

Pakendijäätmeid koguti perioodil 2016-2018 keskmiselt Viru-Nigula vallas 335 t/a. Tabelis 10 toodud pakendijäätmete koguse prognoos on koostatud eeldusel, et pakendijäätmete tekke kasvuprotsent on 2% aastas lähtudes kolme aasta keskmisest kogusest.

7.2. Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise tähtajad

Keskkonnaministri 16.01.2007. a määruse nr 4 „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ § 4 lõikes 2 sätestatakse, et sama määruse § 3 lõikes 2 nimetatud jäätmeliikide sortimise ja liigiti kogumise tähtajad jäätmeliikide kaupa määrab kohaliku omavalitsuse üksus oma jäätmehoolduseeskirjaga vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavale kooskõlas jäätmeseaduse § 42 lõike 2 punktis 2 ja § 71 lõike 2 punktis 11 sätestatuga (vt Tabel 11).

² Viru-Nigula valla arengukava 2019-2026 lisa 1: *Viru-Nigula valla profiil. Analüütiline koond*

Tabel 11. Jäätmeliikide sortimise ja liigiti kogumise tähtajad ning kogumisviisid

Nr	Jäätmeliigid ja jäätmenimistu koodinumbrid	Kogumisviis	Tähtaeg
1	Paber ja kartong (20 01 01)	Kogumiskonteinerid korterelamute juures	Toimib
2	Plastid (20 01 39)	Vastuvõtt Kunda jäätmejaamas	Toimib
3	Metallid (20 01 40)	Metalli vastuvõtupunktis	Toimib, kuid punkt teises KOV-s
4	Klaas (20 01 02)	Vastuvõtt Kunda jäätmejaamas	Toimib
5	Biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01)	Vastuvõtt Kunda jäätmejaamas	Toimib
6	Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08)	Kogumine korterelamute juurest korraldatud jäätmeveo raames	Toimib osaliselt
7	Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03)	Vastuvõtt Kunda jäätmejaamas	2022
8	Pakendid (15 01), sealhulgas a. paber- ja kartongpakendid (15 01 01) b. plastpakendid (15 01 02) c. puitpakendid (15 01 03) d. metallpakendid (15 01 04) e. komposiitpakendid (15 01 05) f. klaaspakendid (15 01 07) g. tekstiilpakendid (15 01 09) h. muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid	Kogumiskonteinerid korterelamute juures Avalikud segapakendi konteinerid Vastuvõtt Kunda jäätmejaamas Avalikud segapakendi konteinerid Avalikud segapakendi konteinerid Avalikud klaasi ja segapakendi konteinerid Vastuvõtt Kunda jäätmejaamas Avalikud segapakendi konteinerid	Toimib Toimib Toimib Toimib Toimib Toimib Toimib
9	Puit (20 01 38)	Vastuvõtt Kunda jäätmejaamas	Toimib
10	Tekstiil (20 01 10, 20 01 11)	Vastuvõtt Kunda jäätmejaamas	Toimib
11	Suurjäätmed (20 03 07)	Kogumine korraldatud jäätmeveo raames Vastuvõtt Kunda jäätmejaamas	Toimib Toimib
12	Probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36)	Vastuvõtt Kunda jäätmejaamas	Toimib
13	Ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*	Vastuvõtt Kunda jäätmejaamas	Toimib

7.3. Võimalikud lahendused jäätmetekke vältimiseks ja vähendamiseks

Jäätmeseaduse § 21 kohaselt tuleb iga tegevuse juures rakendada kõiki sobivaid jäätmetekke vältimise võimalusi, samuti kanda hoolt, et tekkivad jäätmed ei põhjustaks ülemäärast ohtu tervisele, varale ega keskkonnale.

Jäätmetekke vältimise võimalused sõltuvad paljudest teguritest nagu majandusolukord, tarbijate teadlikkus, ressursitõhususe ja jäätmetekke vältimise meetmete rakendamise ulatus ettevõtetes jms. Möödunud majanduslanguse kogemused näitavad, et kõige enam mõjutab jäätmeteket majandusolukord ja tarbimise tase. Seetõttu on Eestis jäätmetekke üldine vähendamine eeldatava majanduskasvu ja ostujõu suurenemise oludes tunduvalt raskem kui Euroopa arenenud riikides, kus on tänaseks saavutatud majanduskasvu/tarbimise ja jäätmetekke vahel teatud tasakaal.

7.3.1. Olmejäätmete tekke vältimine

Olmejäätmete tekke vältimise edendamisel on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii pakendijäätmete, toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete (tekstiili, ohtlike jäätmete jne) koguse vähendamine. Elanikkonna teadlikkuse tõstmisel ning selleks tingimuste loomisel on omakorda võtmeroll kohalikel omavalitsustel.

Arenenud riikide kogemused näitavad, et tarbijate teavitamise ja jäätmetekke vähendamise meetmete rakendamisel saavutatakse parim tulemus omavalitsuste, ettevõtete ja jäätmetekke vältimisega tegelevate kolmanda sektori organisatsioonide piirkondlikus koostöös. Oluline on arvesse võtta, et elanikel ja ettevõtetel peab olema võimalus panustada jäätmetekke vältimisse ja korduskasutusse (see eeldab korduskasutuskeskuste ja ülalmainitud erinevate initsiatiivide olemasolu). Viimaste aastate jooksul on suuremates omavalitsustes (nt Tallinnas, Tartus, Pärnus, Narvas) kodanike ja ettevõtete omaalgatusel loodud uuskasutuskeskusi, kuhu inimestel on võimalik tuua kasutatud, kuid kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, rõivaid jms. Mõned omavalitsused on loonud kohalikes jäätmejaamades tingimused elanikelt kasutuskõlblike seadmete ja mööbli vastuvõtmiseks. Eestis on juba aastaid laialdaselt toiminud kasutatud rõivaste kogumiseks paigaldatud riidekonteinerite süsteem ja nende riiete edasimüügi süsteem –nt Humana kauplused (*lähim Rakveres, Adoffi 11*).

Kuna olmejäätmetest moodustavad märkimisväärse osa **toidujäätmed** (ca 22%), siis on oluline vältida ka nende teket. 2015. aastal läbi viidud uuringu³ tulemuste põhjal saab hinnata toidujäätmete ja toidukao tekkekogust ühe inimese (leibkonnaliikme) kohta. Uuringu põhjal tekitab üks inimene kodumajapidamises toidujäätmeid kokku ligikaudu 54 kg aastas, kusjuures raisatud toidu osa sellest on ligikaudu 19,5 kg aastas. Restoranides tekkinud toidujäätmetest moodustas valdava osa raisatud toit (87%). Ka lasteaedade ja koolide sööklates oli toidukao osakaal toidujäätmetest märkimisväärselt suur (vastavalt 78% ja 74%). Kaubandusettevõtetelt kasutuskõlblikke toiduainete kogumist ja jagamist korraldab **Toidupank** (*tegutses Lääne-Virumaal Rakveres*).

---

³ Toidujäätmete ja toidukao teke Eesti kodumajapidamistes ja toitlustusasutustes, SEI Tallinn, 2015-08.

Biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete tekke vähendamine

Üks võimalus vähendada aia- ja haljastusjäätmete teket on varustada Viru-Nigula valla lasteaiad ja koolid kohtkompostritega. Haridusasutuste varustamine kompostritega võimaldab vähemalt osaliselt säästa sügiseti lehekottide veo ning kevaditi mulla toomise arvelt. Samuti on komposter õppevahend, mille abil saab lastele selgitada kompostimise tähendust.

Köögi ja sööklajajäätmete tekke vähendamine

Olmejäätmete kogust on lihtsam vähendada eramajades käideldes biolagunevaid köögi- ja sööklajajäätmeid kohtkompostrites, mis oluliselt vähendab jäätmekäitlejale üleantavate jäätmete kogust. On võimalik paigaldada ka korterelamute juurde kohtkompostreid, kuhu korterite elanikud saavad tekkivad biolagunevad jäätmed viia.

7.3.2. Pakendijäätmete tekke vältimine

Nagu olmejäätmete, nii ka pakendijäätmete teke sõltub suuresti tarbimise tasemest – majanduslangus viib pakendijäätmete tekkekoguse vähenemisele, majanduse kasvades hakkavad kogused suurenema. Pakendijäätmete vältimisel mängivad olulist rolli **pakendatud kaupade tootjad ja kaubandus**, keda tarbijaid saavad mõjutada ostuvalikutega enam hankima vähem pakendatud või **korduskasutuspakendiga kaupu**. Eesti puhul tuleks olulise mõjutajana ära märkida pakendiseadusega kehtestatud ja alates 2005. a toimiva karastusjoogi, õlle ja lahja alkohoolse joogi plastmass-, klaas- ja metallpakendi **tagatisraha ehk pandisüsteemi**.

2015. a läbi viidud uuringu andmetel kasutas Eesti elanik aastas kuni 200 õhukest plastkandekotti (õhemad kui 50 mikronit) ja neist 160 on eriti õhukesed plastkandekotid (õhemad kui 15 mikronit, nn puuviljakotid). Euroopa Liidu ja nõukogu direktiiv, mis pakendiseadusega Eesti õigusesse üle võetakse, seab kilekottide tarbimise vähendamiseks sihtarvud: 2019. a 31. detsembriks peab tarbimine olema alla 90 ning 2025. a 31. detsembriks alla 40 õhukese plastkandekoti inimese kohta aastas.

Pakendiseaduse § 5 lõike 2 kohaselt pakendiette võtja müügikohas:

- 1) ei või anda õhukesi ja eriti õhukesi plastkandekotte tarbijale tasuta, välja arvatud eriti õhukesed plastkandekotid, mida kasutatakse hügieeni tagamiseks või lahtise toidukauba esmaseks pakendamiseks, kui see aitab vältida toidu raiskamist (jõustus 2018. a 31. detsembril);
- 2) tuleb tarbijale pakkuda õhukese plastkandekoti, kaasa arvatud eriti õhukese plastkandekoti kõrval muid võimalusi kauba pakendamiseks;
- 3) tuleb vältida oksüdantide toimet lagunevate plastkandekottide müüki või tasuta andmist.

Kaubandusettevõtted seadust ka järgivad ning kassast on kadunud õhukesed plastkandekotid ja müügil on korduvkasutatavad kotid toidukauba esmaseks pakendamiseks.

7.3.3. Mereprügi vältimine

Mereprügi materjal on valdavalt plast ja plastist pakendijäätmed, sh joogipudelid ja kilekotid. Viru-Nigula vallas on üks avalik rand – Kunda rand. Lisaks kasutatakse aktiivselt suplemiseks Mahu ja Kalvi randa. Randadesse on paigaldatud avalikuks kogumiseks olmejäätmete

kogumiskonteinereid, mida regulaarselt tühjendatakse. Lisaks soetas Viru-Nigula vald 2019 aastal liivasõelumismasina, mille abil teostatakse liivapuhatust kõigis kolmes rannas.

7.4. Jäätmete ringlussevõtt või muul viisil maksimaalne taaskasutamine

Jäätmeseaduse § 30 kohaselt tuleb jäätmeid taaskasutada, kui see on tehnoloogiliselt võimalik ning kui see ei ole muude jäätmekäitlusemoodustega võrreldes ülemäära kulukas. Jäätmeseaduse § 15 nimetatud taaskasutamismooduste valikul tuleb esmane eelistus anda jäätmete korduskasutusele. Kui see ei ole võimalik, tuleb jäätmete energiakasutusele eelistada jäätmete ringlussevõttu materjali või toormena. Ringlussevõtt, kaasa arvatud bioloogiline ringlussevõtt, on jäätmete taaskasutamistoiming, mille käigus jäätmematerjalid töödeldakse toodeteks, materjalideks või aineteks, et kasutada neid nende esialgsel või muul eesmärgil.

Riigi jäätmekava 2014-2020 kohaselt peab olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist aastaks 2020. saavutama 50%. Selleks tuleb segaolmejäätmete seast kohapeal eraldada eelkõige suurjäätmed, ehitusjäätmed, aia ja haljastusjäätmed, biojäätmed, paberi ja kartongijäätmed, segapakendijäätmed ning klaaspakendi jäätmed neid uuesti ringlusesse võttes. **2018 aastal koguti Viru-Nigula vallas liigiti 74% tekkinud olmejäätmetest** (arvestatud on ka pakendijäätmeid koodidega 15 01 01...15 01 07). Seega vähemalt 2018 aastal saavutati Riigi jäätmekavas aastaks 2020. seatud sihttase. Sihttaseme saavutamisele aitas kindlasti kaasa jäätmejaama olemasolu ja pakendikonteinerite arv vallas. Samas on võimalik ringlussevõtu taset veelgi parendada suurendades biojäätmete liigiti kogumist.

7.4.1. Biolagunevate jäätmete ladestamise vähendamine

Riigi jäätmekavas 2014–2020 aastaks 2020 seatud sihtarvud on:

- biojäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist vähemalt 13%;
- biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavate jäätmete kogumassist maksimaalselt 20%.

Biolagunevate jäätmete sisaldust olmejäätmetes Viru-Nigula vallas uuritud ei ole. Perioodil 2016-2018. kajastusid jäätmetestatistikas ainult biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed – kokku 3,9% olmejäätmete kogumassist.

Selleks, et vähendada biolagunevate jäätmete ladestamist ja suurendada ringlussevõttu on järgmised võimalused:

- suurendada korteriühistute arvu (muuta jäätmehoolduseeskirja), mille juurest biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumine on kohustuslik;
- teostada järelevalvet korteriühistute üle mille juurest biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumine on kohustuslik;
- tootlustusasutustes (kohvik, lasteaed, kool, hooldekodu jmt) peab olema kohustuslik biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete lahuskogumine;
- eramajade elanike hulgas tuleb populariseerida nii köögijäätmete kui biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete kompostimist (juhendi selleks leiab näiteks www.recycling.ee/juhendid/).

7.4.2. Korraldatud jäätmevedu

Kunda linnas on korraldatud olmejäätmete vedu alates 2001. aastast. Alates 1. oktoobrist 2019. teostab Kunda linnas ja endises Viru-Nigula vallas jäätmevedu AS Eesti Keskkonnateenused. Leping ettevõttega on sõlmitud viieks aastaks kehtivusega kuni 31.10.2024. Endine Aseri piirkond liitub ühise veopiirkonnaga 30.11.2020. Endises Aseri piirkonnas on hetkel kehtiv leping OÜ Ekoviriga. Korraldatud jäätmeveoga on liitunud elanikkond ning valla territooriumil paiknevad olmejäätmeid omavad ettevõtted.

Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud järgmised jäätmeliigid:

- segaolmejäätmed koodiga 20 03 01;
- paber- ja kartong koodiga 20 01 01;
- biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed koodiga 20 01 08;
- suurjäätmed koodiga 20 03 07;
- segapakendid koodiga 15 01 06.

Korraldatud jäätmeveo teenuse pakkuja opereerib ka olemasolevat Kunda jäätmejaama.

Teenuste kontsessiooni korraldamine uueks korraldatud jäätmeveo perioodiks peab toimuma 2024. aastal. Viru-Nigula vald peaks jääma üheks korraldatud jäätmeveo piirkonnaks. Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaalu suurendamiseks olmejäätmete kogumassist tuleks kaaluda uuel perioodil korteriühistute arvu suurendamist, mille juurest biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumine on kohustuslik. Selleks tuleb muuta jäätmehoolduseeskirja. Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumine võiks olla kohustuslik kinnistute puhul, kus on 19 või enam korterit ja mitteamutes, kus tekib nädalas üle 20 kg biolagunevaid köögi- ja sööklajäätmeid või kus tegutseb toitlustusettevõtte.

Juhul, kui KIK-i keskkonnaprogrammi meetme abil rajatakse 2024. aastaks jäätmejaam ka Aserisse, tuleks nii Kunda kui Aseri jäätmejaama opereerimine anda üle kontsessiooniga valitud ettevõttele.

7.4.3. Pakendi- ja pakendijäätmete kogumine

Suur osa klaasi-, plasti- ja metallijäätmetest on pandiga tagatud pakendijäätmed, mille kogumine on korraldatud kogumispunktide kaudu. Pandipakendi süsteem toimib väga hästi. Probleeme on pandiga tagamata pakendite kogumisega.

Kodumajapidamises tekkinud ja lahus kogutud pakendijäätmete kogused on Viru-Nigula vallas järk-järgult vähenenud (vt Tabel 12).

Tabel 12. Kodumajapidamises tekkinud ja lahus kogutud pakendijäätmete kogused (allikas: <https://jats.keskkonnainfo.ee>)

	2016	2017	2018
Tonni/aastas	266,6	257,0	244,5
Kg/el/aastas	44,3	43,6	40,9

Keskmiselt arvestatakse Eestis, et elaniku kohta tekib aastas pakendijäätmeid 120 kg. Võrdluses Eesti arvestusliku keskmisega on Viru-Nigula vallas kogutud pakendijäätmete kogus elaniku kohta väike.

Samas Pakendiseaduse kohane nõutav kogumiskohtade tihedus on vallas tagatud. Seega tuleb pakendijäätmete ringlussevõtu suurendamiseks koostöös taaskasutusorganisatsioonidega vaadata üle konteinerite asukohad ja suurused. Samuti on vajalik tõsta elanikkonna teadlikkuse taset.

7.4.4. Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine

Ehitus- ja lammutusjäätmed on jäätmed, mis tekivad ehitiste või nende osade rajamisel, lammutamisel, renoveerimisel või restaureerimisel.

Aastaks 2020 oli Riigi jäätmekavas seatud ehitus-lammutusjäätmete taaskasutuse sihttasemeks 70% jäätmete kogumassist. Jäätmetestatistika kohaselt on perioodil 2016-2018 Viru-Nigula vallas taaskasutatud ca 50% tekkinud ehitus-lammutusjäätmetest. Seega riigipoolsele sihttasemele lähenemiseks tuleb tõhustada ehitus-lammutusjäätmete lahuskogumist, mis võimaldab jäätmeid ringlusse võtta materjali või toormena.

Vastavalt kehtivale Viru-Nigula valla jäätmehoolduseeskirjale tagab ehitusjäätmete ja lammutusprahi käitlemise jäätmevaldaja. Jäätmevaldaja on oma ehitusplatsil kohustatud koguma ehitusjäätmetest liigiti vähemalt pakendeid, puitu, metalle, plaste, pinnast, klaasi ja ohtlikke jäätmeid. Kunda jäätmejaamas on võimalik ära anda segaehitusjäätmeid, töötlemata puitu, asbestijäätmeid, lehtklaasi ning betooni, telliseid, plaate ja keraamikatooteid.

7.4.5. Jäätmejaama rajamine

Alates 2013. aasta aprillist tegutseb Kunda linnas jäätmejaam, mis mõeldud vallas elavate eraisikute teenindamiseks. Jäätmejaam asub Kundas aadressil Lähta tee 1 ja on avatud teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval. Jäätmejaama haldab korraldatud jäätmeveo rakendamisest 01.10.2019.a. kuni 31.10.2024.a. AS Eesti Keskkonnateenused.

Kunda olemasoleva jäätmejaama asukoht on linnaruumis hästi valitud ja minimeeritud on selle võimalik keskkonnamõju. Kogu jäätmejaama territoorium on kaetud asfaltbetoonkattega ja ala on ümbritsetud betoonpiirdeaiaga. Jäätmejaama territoorium on suurusega, mis võimaldab vajadusel suurendada vastuvõetavate jäätmeliikide arvu ja jäätmekoguseid. Jäätmejaamas vastuvõetavate liikide nimistu on toodud punktis 2.3.

Jäätmejaama on rajatud katusealusega varustatud olmehoone (vt Foto 1).

Foto 1. Kunda jäätmejaama olmehoone

Foto 2. Konteinerid Kunda jäätmejaamas

Põhjusel, et Kalvi, Rannu ja Aseri kandi elanikele jääb Kunda jäätmejaam kaugeks on plaanis Aseri alevikku rajada eraldi jäätmejaam. Aseri jäätmejaama rajamine loob võimalused piirkonna elanikele lahuskogutud jäätmete äraandmiseks ja nende võimalikult suures ulatuses materjalina ringlusse võtmiseks. Jäätmejaama asukohaks sobiks Aseri alevikus Kordoni tn 12 munitsipaalmaa kinnistul ca 2000 m² suurune ala (vt Joonis 7).

Joonis 7. Aseri jäätmejaama perspektiivne asukoht

Keskkonnaministri 16.01.2007. a määruse nr 4 § 3 lõike 2 kohaselt peab jäätmejaama tehniline varustatus tagama vähemalt järgmiste jäätmeliikide vastuvõtmise elanikkonnalt:

- paber ja kartong (20 01 01);
- plastid (20 01 39);
- metallid (20 01 40);
- klaas (20 01 02);
- biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- puit (20 01 38);
- tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- suurjäätmed (20 03 07);
- eelmistes punktides nimetatud ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jäätmed ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*).

Lisaks on jäätmejaamas soovitatav vastu võtta ka alljärgnevaid jäätmeliike:

- ehitus- ja lammutusjäätmed - segapraht;
- ehitus- ja lammutusjäätmed - betoon ja tellised;
- asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid;
- probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);
- vanarehvid;
- segapakendid.

Kui jäätmejaamas plaanitakse tegeleda jäätmetekke vähendamisega ehk soovitakse avada kasutuskõlblike esemete vahetuspunkt, siis peab selle ruumiga samuti arvestama.

Prognoositav Aseri jäätmejaamas vastuvõetavate eri jäätmeliikide kogus kokku on ca 120 tonni/aastas.

Aseri jäätmejaama eeldatav rajamise maksumus on ca 160 000 eurot (ilma käibemaksuta). Maksumus sisaldab jäätmejaama platsi katendi, olmehoone, piirdeaia ja väravate, kaameravalve ning sademeveetorustiku rajamist ja kuue Multilift konteineri soetamist. Täiendavalt lisandub jäätmejaama rajamise maksumusele ca 22 000 eurot (ilma käibemaksuta) ehitusprojekti koostamiseks koos vajalike uuringute teostamisega.

7.5. Jäätmetest tuleneva keskkonnariski vähendamine

Kui kõik vallas tegutsevad ettevõtted täiustavad oma tootmistehnoloogiat selliselt, et väheneks jäätmete teke ja jäätmete ohtlikkus, siis kindlasti väheneb ohtlik mõju keskkonnale ja inimeste tervisele.

Olulisel kohal on elanike tarbijakäitumine, mis avaldab suurt mõju keskkonnale. Inimestele peavad olema loodud võimalused oma tekkinud jäätmete üleandmiseks jäätmekäitlejale, kes käitleb neid keskkonnale kahjutul viisil.

Kunda prügila on suletud, kuid jätkuvalt tuleb tegeleda järelhooldusega.

Üks oluline riiklikus jäätmekavas välja toodud keskkonnariski vähendamise meede on järelevalve tõhustamine jäätmekäitluse keskkonnanõuetest kinnipidamise osas. Kui vald ja valla kodanikud suudavad seda teha, siis kindlasti väheneb ebaseaduslik jäätmekäitus ja sellest tulenev kahju keskkonnale.

7.5.1. Kunda prügila

Kunda prügila suleti aastatel 2005-2006. Prügila sulgemine teostati vett läbilaskva kattega, mistõttu on suletud prügilas olevad jäätmed avatud sademeveele ja nõrgvee teke jätkub. Prügila nõrgvee neutraliseerimissõlm ja drenitorud rekonstureeriti 2019 aastal. Lisaks on 2020.a. plaanis korrastada olemasolevad biotiigid.

Prügila keskkonnamõju minimeerimiseks tuleb jätkuvalt käigus hoida nõrgvee neutraliseerimissõlme, mis on vallale püsikulu.

7.5.2. Järelevalve tõhustamise võimalused

Viru-Nigula vallas on kohati probleemiks prahistamine ja ulaladestamine. Soovitav on illegaalsed ladestuskohad kaardistada ja varustada jäätmete mahapanekut keelavate siltidega. Kui tegu on suurema ulaladestuskohaga, on soovitatav sinna paigaldada järelevalve eesmärgil kaamera, et saaks tuvastada prügistajad (seni paigaldatud üks kaamera). Ladestuskohtade kaardistamisel on kindlasti oluline määratleda ka jäätmeliik, mida seal enamasti leidub. Kui kaardistamise tulemusel on näha, et ulaladestatakse enamasti üht kindlat jäätmeliiki, siis tuleb üle vaadata valla territooriumil selle jäätmeliigi üleandmise võimalused.

Vajalik on jäätmealaste kontrollide teostamine ja õigusrikkumiste menetlemine.

7.5.3. Teavitustöö korraldamise võimalused

Tõhusa ja hästi toimiva jäätmehooldussüsteemi seisukohalt on tähtis, et avalikkus mõistaks süsteemi ja toetaks seda. Elanikkonna teadlikkuse parandamine on pikaajaline protsess,

millega tuleb järjepidevalt tegeleda. Elanikkonna teadlikkust jäätmete sortimise kohustusest ja võimalustest tuleb pidada väheseks.

Seni on valla koolides ja lasteaedades toimunud jäätmeteemalised tunnid olnud sealsete õpetajate initsiatiiv. Vald eraldi kampaaniaid ei ole korraldanud. SA Keskkonna-investeeringute Keskus kaudu on võimalik taotleda rahastust täiskasvanute ja perede keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste kujundamisele suunatud teavituskampaania korraldamiseks.

Soovitav on teavet jagada omavalitsuse korraldatavatel avalikel üritustel ja kindlasti tuleb jätkata valla lehes teemakohaste artiklite ja info jagamisega jäätmete teemal. Suuremat tähelepanu tuleb pöörama jäätmetekke vältimisele ja vähendamisele.

7.5.4. Ettevõtete jäätmekäitluse tõhustamine

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmevaldajad ka kinnisasja omanikud, millel paiknevad ettevõtted. Jäätmevaldajal peab olema ülevaade tema valduses olevate jäätmete liigist, hulgast ja päritolust. Jäätmevaldaja on kohustatud käitlema tema valduses olevaid jäätmeid vastavalt kehtestatud nõuetele või andma need käitlemiseks üle selleks õigust omavale isikule. Kohaliku omavalitsuse üksus võib nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt isikult, asutuselt ja tootjate ühenduselt jäätmeseaduse § 39 lõikele 3 vastava jäätmekava koostamist oma kulul ning esitamist, kui see on vajalik kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks.

Seega kõik Viru-Nigula valla ettevõtted on kohustatud omama ülevaadet tekkivatest jäätmekogustest ning andma jäätmed üle jäätmeluba omavale isikule. Viru-Nigula vallavalitsusel on õigus nõuda ettevõttelt jäätmekava koostamist, et saada paremat ülevaadet ettevõtte jäätmekäitlusest.

Jäätmekäitluses tegutseva ettevõtte tasandil reguleerivad jäätmekäitlust jäätmeluba, jäätmekäitleja registreerimistõend ja ohtlike jäätmete käitluslitsents.

8. Viru-Nigula valla jäätmehoolduse tegevus- ja rahastamiskava

Tabelis 13 on toodud valla jäätmehoolduse parendamiseks seatud eesmärkide täitmise tegevus- ja rahastamiskava, mis käsitleb aastaid 2021-2026.

Tabel 13. Tegevuskava koos planeeritud rahastamiskavaga

Nr	Tegevus	Tulemus	Maksumus €						Rahastamis- allikad	Vastutaja
			2021	2022	2023	2024	2025	2026		
I strateegiline eesmärk: vältida ja vähendada jäätmeteket, sh vähendada jäätmete ohtlikkust										
1.1	Viru-Nigula valla lasteaedade ja koolide varutamine kohtkompostritega aia- ja haljastusjäätmete kompostimiseks	Loodud on täiendavad võimalused jäätmetekke vältimiseks	1 600						Valla eelarve	Vallavalitsus
1.2	Mereprügi vältimiseks konteinerite tühjendus ja liivasõelumine valla randades		5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	Valla eelarve	Vallavalitsus
1.3	Jäätmehooldusalaste ürituste korraldamine huvigruppidele, osalemine üle-eestilistes kampaaniates	Elanikkonna teadlikkus jäätmetekke vältimise ja vähendamise võimalustest on paranenud.	+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus, ühingud, organisatsioonid, ühistegevus, jäätmevedaja
1.4	Teavitustöö kompostimise edendamiseks		+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus
1.5	Selgitustöö ja teavitamine, infomaterjalide ja trükiste koostamine ning levitamine, info avaldamine valla kodulehel ja ajalehes		+	700	+	700	+	+	Valla eelarve	Vallavalitsus, ühingud, organisatsioonid, ühistegevus, taaskasutusorganisatsioonid, tootjavastutusorganisatsioonid
1.6	Avalikel üritustel jäätmealase info jagamine		+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus, taaskasutusorganisatsioon, tootjavastutusorganisatsioonid
1.7	Jäätmehooldusalaste projektide koostamine ja toetuse taotlemine		+	+	+	+	+	+	Keskkonna-investeeringute Keskus (KIK)	Vallavalitsus
1.8	Teadlikkuse tõstmine pakendite liigiti kogumise osas		+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus, pakendiettevõtjad

II strateegiline eesmärk: võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil maksimaalsel määral taaskasutada										
2.1	Korraldatud jäätmeveoga (KJV) seonduvad korralduslikud meetmed ja toimimise tagamine	KJV toimib ladusalt	+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus, jäätmekäitlus-ettevõte
2.2	Teenuste kontsessiooni korraldamine uueks KJV perioodiks					+			*	Vallavalitsus
2.3	Aseri jäätmejaama eskiislahenduse, ehitusprojekti koos uuringutega ja taotluseelarve ning finantstoetuse saamiseks rahastustaotluse koostamine	Loodud on võimalus lahus kogutud jäätmeid ka Aseri piirkonnas ära anda.	26 100						Valla eelarve	Vallavalitsus
2.4	Aseri jäätmejaama rajamise ehitushanke korraldamine ja ehitustöö teostamine (teostatakse KIK-i meetmest toetuse saamisel)			96 000	96 000				KIK-i keskkonna-programm/ Valla eelarve	Vallavalitsus
2.5	Ulaladestuskohtade korrastamine hoogtööna, jäätmete äravedu	Paranenud on üldine valla heakord	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	Valla eelarve	Vallavalitsus, jäätmevedaja, ühingud, organisatsioonid, ühistegevus
2.6	Suurendada korteriühistute arvu (muutes jäätmehoolduseeskirja), mille juurest biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumine on kohustuslik	Biojäätmete liigiti kogumine on paranenud ning ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist on vähemalt 13%.		+					*	Vallavalitsus
2.7	Teostada järelevalvet korteriühistute üle mille juurest biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumine on kohustuslik		+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus
2.8	Toitlustusasutuste (kohvik, lasteaed, kool, hooldekodu jmt) puhul biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete lahuskogumise muutmine kohustuslikuks			+					*	Vallavalitsus
2.9	Eramajade elanike hulgas nii köögijäätmete kui biolagunevate aia- ja haljastujäätmete kompostimise populariseerimine		+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus
2.10	Haljastusjäätmete valdavalt kompostimisele suunamine		+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus, jäätmevedaja

2.11	Olemasolevate pakendikonteinerite mahu ja tühjäussageduse ülevaatamine	Pakendijäätmete ringlussevõtu suurendamine	+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus
2.12	Sorteeritud ehitus- ja lammutusjäätmete ning segaehtusjäätmete vastuvõtmine Kunda ja rajatavas Aseri jäätmejaamas	Ehitus- ja lammutusjäätmed on maksimaalsel tasemel taaskasutatud ning eelistatakse nende ringlussevõttu	+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus
2.13	Ehitus-lammutusjäätmete ja suurjäätmete kogumisringide korraldamine koostöös Lääne-Viru Jäätme keskusega	Ehitus-lammutusjäätmed ja suurjäätmed on maksimaalsel tasemel taaskasutusse suunatud	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	Valla eelarve	Vallavalitsus
2.14	Patareide ja akude üleandmise võimaluste säilitamine müügikohtades	Probleemtoodete üleandmise võimalused on paranenud ning liigiti kogutud probleemtoodete osakaal nende jäätmete kogumassist on kasvanud	+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus, tootjavastutusorganisatsioonid
2.15	Probleemtoodete üleandmise võimaluse tekitamine rajatavas Aseri jäätmejaamas					+			*	Vallavalitsus, tootjavastutusorganisatsioonid
III strateegiline eesmärk: vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnamõju, tõhustades muuhulgas seiret ja järelevalvet										
3.1	Kunda suletud prügilas nõrgveekäitlusseadmete hooldus ja käitamine	Prügilas keskkonnamõju on minimaalne	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	Valla eelarve	Vallavalitsus

3.2	Jäätmevaldajate registris andmevahetuse parendamine ja registriandmete pidev ajakohastamine	Vallal on ülevaade jäätmevaldajatest ning on võimalik veenduda, et kõik jäätmevaldajad on jäätmete kogumissüsteemiga liidetud.	+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus, jäätmevedaja
3.3	Järelevalve teostamine koostöös erinevate ametkondadega	Võimaliku keskkonnariski tuvastamine selle tekkimisel	+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus, erinevad ametkonnad
3.4	Illegaalsete ladestuskohtade asukohtade regulaarne kaardistamine ja varustamine mahapanekut keelavate siltidega	Tekkivad jäätmed on nõuetekohaselt käideldud ning ulaladestamine on vähenenud	+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus
3.5	Illegaalsetesse ladestuskohtadesse paigaldada järelevalve eesmärgil kaamerad (paigaldamisega kaasneb rendikulu)		540	540	540	540	540	540	Valla eelarve	Vallavalitsus
3.6	Ulaladestamise vähendamiseks on vajalik laiendada jäätmete äraandmise võimalusi Aseri jäätmejaama rajamise näol					+			*	Vallavalitsus
3.7	Järelevalve teostamine valla ettevõtete jäätmekäitluse üle		+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus
3.8	Ehitus- ja lammutusjäätmete nõuetekohase käitlemise kontrollimiseks jätkata jäätmeõiendi ning jäätmete nõuetekohast käitlemist tõendavate dokumentide nõudmist kasutusloa taotlemisel		+	+	+	+	+	+	*	Vallavalitsus
KOKKU			54 240	123 240	122 540	27 240	26 540	26 540		

* tegevuse elluviimine ei vaja Viru-Nigula valla eraldi eelarvet

+ tegevuse läbiviimise aeg

9. Jäätmekava rakendamisest keskkonnale avaldub mõju

Jäätmeseaduse § 29 sätestab, et jäätmehoolduses rakendatavad menetlused ja meetodid ei tohi ohustada tervist, vara ega keskkonda. Jäätmehoolduses tuleb vältida keskkonnahäiringuid või kui see ei ole võimalik, siis vähendada neid, kui sellega ei kaasne ülemääraseid kulutusi. Jäätmehoolduses tuleb kasutada parimat võimalikku tehnikat.

Jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil on jäätmeseaduse kohaselt kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest. Jäätmekava olemasolu ja selles püstitatud eesmärkide realiseerimine omab kindlasti positiivset mõju ümbritsevale keskkonnale. Kavas kirjeldatud ja planeeritud tegevused loovad soodsad võimalused korraldamaks jäätmekäitlust, suurendavad jäätmete sortimist ja taaskasutust, mille läbi väheneb ladestamisele minevate jäätmete hulk. Läbi vallavalitsuse poolt tehtava sihipärase teavitustöö, korraldatud jäätmeveo toimimise ja tõhusa järelevalve on võimalik vähendada ulaladestamist ja muud seadusevastast jäätmete kõrvaldamist (jäätmete põletamine, matmine jmt). Lisaks korraldatud jäätmeveole on oluline pakkuda elanikele liigiti kogutud jäätmete üleandmise võimalusi, kas valla territooriumil asuvate jäätmejaamade või regionaalse jäätmekeskuse (Lääne-Viru Jäätmekeskus) kaudu, vähendamaks ladestamisest tekkivat keskkonnamõju. Mugavad jäätmete üleandmise võimalused suurendavad jäätmete liigiti kogumist ja nende suunamist taaskasutusse, mis aitab säästa ressursse ja järgib ringmajanduse põhimõtet.

Väga suurt keskkonnamõju avaldab olmejäätmete puhul nende kogumine. Selleks et vähendada keskkonnahäiringuid on oluline optimeerida kogumisgraafikuid ja vältida tühisõite.

Tekkivate ja kogutavate jäätmete kogused sõltuvad nii elanikkonna ja ettevõtete teadlikkusest kui ka asukohast. Hajaasustuses on enamasti paremad võimalused biolagunevate jäätmete käitlemiseks (kompostimiseks) tekkekohas, millega säästetakse keskkonda jäätmete transpordist ja antakse mullale vajalikku viljakust. Sorditud jäätmete kogused ja nende suunamine taaskasutusse sõltub suuresti sellest, kui mugavaks on inimeste jaoks tehtud nende üleandmine. Väga oluline roll on inimeste teadlikkusel ja tahtes tekkekohas jäätmeid liigiti koguda.

Vallaelanikel on enamasti olemas võimalused jäätmete liigiti üleandmiseks, kuid kohati jäävad üleandmiskohad elanikust liialt kaugemale. Kui lisaks Kunda jäätmejaamale rajatakse ka Aseri piirkonda jäätmejaam, siis võib eeldada, et liigiti kogutud jäätmete osakaal suureneb ja aina rohkem jäätmeid suunatakse ringlusesse.

LISAD

Lisa 1. Jäätmekava seadusandlik taust

Lisa 2. Vastutuse jagunemine jäätmehoolduse korraldamisel

Lisa 3. Mõisted

Lisa 4. Viru-Nigula valla jäätmekava (aastateks 2021-2026) eelnõule esitatud ettepanekud

Lisa 1. Jäätmekava õiguslik regulatsioon

Üleriigiline jäätmekäitlust reguleeriv seadusandlus

Alates Eesti liitumisest Euroopa Liiduga on Euroopa Liidu õigusnormid Eesti siseriikliku õiguse osa. Riigikogu poolt 28. jaanuaril 2004. a vastuvõetud jäätmeseadus lähtub Euroopa Liidu jäätmealastest raamdirektiividest.

Tabelis on toodud põhilised Euroopa Liidu ning Eesti Vabariigi jäätme- ja pakendialased õigusaktid.

Sisu	Euroopa Liit	Eesti Vabariik
Jäätmekäitluse üldised põhimõtted, jäätmekäitluse hierarhia. Ohtlike jäätmete käitlemise üldised põhimõtted.	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid.	Jäätmeseadus.
Jäätmekategooriad ja jäätmeliigid.	Komisjoni otsus 2000/532/EÜ, millega asendatakse otsus 94/3/EÜ ja nõukogu otsus 94/904/EÜ.	Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu.
Jäätmete kõrvaldamis- ja taaskasutamistoimingud (D-kood ja R-kood).	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ.	Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud.
Jäätmeluba vajavad ettevõtted.	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ.	Jäätmeseadus.
Jäätmeloa andmise kord ja loa taotlemiseks vajalikud dokumendid.	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist.	Keskkonnanaloga taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanaloga taotluse ja loa andmekoosseis.
Ohtlike jäätmete käitluslitsentsi saamiseks vajalike materjalide nimistu ja litsentsi väljaandmise kord.		Keskkonnanaloga taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanaloga taotluse ja loa andmekoosseis.
Polüklooritud bifenüüli ja polüklooritud terfenüüli sisaldavate jäätmete kogumine ja kõrvaldamine; piirkogused, inventariseerimine ja märgistamine.	Euroopa Liidu nõukogu direktiiv 1996/59/EÜ polüklooritud bifenüülide ja polüklooritud terfenüülide (PCB/PCT) kõrvaldamise kohta.	Polüklooritud bifenüüli ja polüklooritud terfenüüli sisaldavate jäätmete käitlusnõuded.

Probleemtoodetes ohtlike ainete sisalduse piirnormid.	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ, kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 91/157/EMÜ. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/65/EL teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes.	Probleemtoodete kohta kehtestatud keeldude ja piirangute rakendamise tähtsajad ning probleemtoodetes ohtlike ainete sisalduse piirnormid.
Prügilate rajamine, asukohavalik, tingimused ladestatavate jäätmete kohta, seire jne.	Nõukogu direktiiv 1999/31/EÜ prügilate kohta; Nõukogu direktiiv 2011/97/EL, millega muudetakse direktiivi 1999/31/EÜ.	Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded.
Pakendi taaskasutamise ülesanded.	Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu direktiiv 94/62/EÜ pakendi ja pakendijäätmete kohta.	Pakendiseadus.
Majanduslikud hoovad ja abinõud pakendijäätmete taaskasutamiseks.	Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu direktiiv 94/62/EÜ pakendi ja pakendijäätmete kohta.	Pakendiaktsiisi seadus.
Ohtlike kemikaalide identifitseerimine, pakendamine jne.	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/9/EÜ, 2004/10/EÜ, 2012/18/EL ja 2013/30/EL.	Kemikaaliseadus
Reoveesette kasutamine.	Euroopa Nõukogu direktiiv 86/278/EMÜ keskkonna, eriti mulla kaitsmisest reoveesette kasutamisel põllumajanduses.	Veeseadus Reoveesetest toote valmistamise nõuded.
Romusõidukid	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta. Euroopa Komisjoni otsus 2010/115/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/53/EÜ.	Romusõidukite käitlusnõuded. Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtsajad.
Elektroonikaromud	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta.	Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise

		nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad. Elektri- ja elektroonikaseadmete romude käitlusnõuded.
Patarei- ja akujäätmel	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujätmeid.	Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad. Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded.
Vanarehvid	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta (osaliselt).	Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord.
Põllumajandusplast		Põllumajandusplastist tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad.
Jäätmete põletamine.	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta	Tööstusheite seadus.
Asbesti sisaldavad jäätmed.	Nõukogu direktiiv 87/217/EMÜ asbestist põhjus-tatud keskkonnareostuse vältimise ja vähendamise kohta.	Asbesti sisaldavate jäätmete käitlusnõuded.
Kompost		Biolagunevatest jäätmetest komposti tootmise nõuded.
Keskkonnatasud		Keskkonnatasude seadus.

Riigi jäätmekava 2014-2020

Dokument suunab ajahorisondini 2020 ulatuvat riiklikku jäätmehoolduse arendamist-toimimist, jäätmete tekke ning jäätmetest tuleneva tervise- ja keskkonnaohu vältimist, loodusvarade kasutamise tõhususe suurendamist ja piirab nende kasutamisel tekkinud ebasoodsat mõju. Kava eesmärk on aidata kaasa jäätmetekke vähendamisele, nii palju kui võimalik jäätmeid ette valmistada korduskasutuseks, ringlusse võtmiseks ja võimalikult vähese jäätmekoguse prügilatesse ladestamise tagamiseks. Teave dokumendi kohta on koondatud Keskkonnaministeeriumi koduleheküljele⁴.

On loetletud neli jäätmehoolduse tagamise meetet: jäätmetekke vältimise⁵ edendamine, jäätmete kogumise ja taaskasutamise edendamine, jäätmetest tekkiva keskkonnariskide vähendamine ja jäätmearuandluse, järelevalve ning seire arendamine. Meetmed on kavandatud lähtuvalt jäätmehierarhiast ja nende tulemuslikkust (eeldatavalt aastal 2020) hinnatakse kokkuleppeliste indikaatoritega.

Näiteks, jäätmetekke vältimise edendamine (meede 1) osutub efektiivseks siis kui olmejäätmete tekke aastane kasv aastani 2020 protsentuaalselt jääb alla poole sisemajanduse koguprodukti (SKP) kasvust; pakendijäätmete tekkes aga aastane kasvuprotsent aastani 2020 jääb alla 2/3 sisemajanduse koguprodukti (SKP) kasvuprotsendist.

Meetme 2 – jäätmete kogumise ja taaskasutamise edendamise indikaatorid on esitatud tabelis.

Jäätmete kogumisega või taas- kasutamismoodusega kaetud jäätmeliik	Baastase		Sihttase	
	%	Aasta	%	Aasta
Olmejäätmete ringlussevõtt nende kogumassist	27	2011	50	2020
Pakendijäätmete ringlussevõtt nende kogumassist	56	2010	60	2020
Biojäätmete ringlussevõtt olme- jäätmete kogumassist	5	2011	13*	2020
Ehitus-lammutusjäätmete taas- kasutus jäätmete kogumassist	50	2011	70	2020
Elektroonikaromude kogumine jäätmete kogumassist	50	2011	65	2020
Kantavate patarei ja akujäätmete kogumine jäätmete kogumassist	33	2011	45	2016

*) ei tähenda prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas biolagunevate jäätmete massiprotsenti.

Riigi tasandilt nähakse, et olmejäätmete tekke vältimise edendamisel on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii pakendijäätmete,

⁴ aadress: <http://www.envir.ee/1189794>.

⁵ Euroopa Liidu jäätmete raamdirektiivi kohaselt on jäätmete vältimine ka aine, materjali või toote jäätmeteks muutmise eelne meede.

toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete tekkekoguse vähendamine. Elanikkonna teadlikkuse tõstmisel, teabe levitamisel ja jäätmete vältimisele suunatud initsiatiivide toetamisel ning vastavate **tingimuste loomisel** (nt kasutatud toodete korduskasutuseks tingimuste loomine) **on** omakorda **võtmeroll kohalikel omavalitsustel**.

Arenenud riikide kogemused näitavad, et tarbijate teavitamise ja jäätmetekke vähendamise meetmete rakendamisel saavutatakse parim tulemus omavalitsuste, ettevõtete ja jäätmetekke vältimisega tegelevate kolmanda sektori organisatsioonide piirkondliku koostöö tulemusel. Elanikel ja ettevõtetel (jäätmetekitajatel) peab olema senisest veel parem võimalus panustada jäätmetekke vältimisse ja korduskasutusse. Omavalitsuste toetus ja abi ühiskondlike initsiatiivide (nt. kordus/taaskasutuskeskused) edukale toimimisele on hädavajalik. Sellest riigipoolne ootus, et jäätmetekke vältimisele aitavad meetmed **on integreeritud omavalitsuste jäätmekavadesse**.

Kokkuvõtvalt: riigi jäätmekava esimesed meetmed osundavad omavalitsustele ja ootavad nendepoolset panust. Esimeses osas, tingimuste loomist elanikkonna jäätmetekke vältimisele suunatud initsiatiividele (paraku teadmata, kellelt tulevad initsiatiivid) ja jäätmetekke vältimise teadlikkuse tõstmisele; teises osas aga, et jäätmetekke vältimise meetmed (liigitikogumine ja ringlussevõtt) integreeritaks kohalikesse jäätmekavadesse.

Lisa 2. Vastutuse jagunemine jäätmehoolduse korraldamisel

Riigi tasand

Keskkonnaministri ülesanne on töötada välja riigi jäätmekava, mis annab jäätmehoolduse korraldamiseks suunised ning õigusaktid, et kavandatud plaane ja eesmärgi võimalikult hästi ellu viia.

Keskkonnaamet on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis annab keskkonnakomplekslube, jäätmelube ja ohtlike jäätmete käitluslitsentse, samuti registreerib jäätmeluba mittevajavaid jäätmekäitlejaid, teostab riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku sündi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses. Lisaks annab Keskkonnaamet oma ettepanekute kaudu hinnangu omavalitsuse jäätmekavale, jäätmehoolduseeskirjale ning korraldatud jäätmeveo hankedokumentidele.

Keskkonnainspeksioon on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mille põhiülesanne on teostada keskkonnajärelevalvet riiklikul tasandil ning kohaldada riiklikku sündi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses.

Keskkonnaagentuur on Keskkonnaministeeriumi hallatav riigiasutus, mille tegevusvaldkond on riikliku keskkonnaseire programmi täitmine, keskkonnavaldkonna riigisiseste ja rahvusvaheliste aruannete koostamine, keskkonnaseisundile hinnangute andmine, elutähtsate teenuste, sh ilmaprognoosi tagamine ning seirejaamade, -vahendite ja -seadmete pidamine ja uuendamine.

Omavalitsuse tasand

Keskne roll jäätmehoolduse korraldamisel on kohalikul omavalitsusel:

- korraldada jäätmehooldust ja selle arendamist;
- kontrollida jäätmete liigiti kogumist ja jäätmekäitlustoiminguid valla haldusterritooriumil;
- nõustada jäätmevaldajaid ja jäätmevedajaid;
- kooskõlastada ehitusjäätmete käitlemine enne ehitamise alustamist;
- korraldada riigihangete seaduses sätestatud korras hanked jäätmevedajate ja jäätmekäitluskohtade leidmiseks ja sõlmib hankelepingu;
- teostada järelevalvet jäätmehoolduseeskirja täitmise üle ja menetleda väärtegevusi;
- menetleda korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastamise taotlusi; teostada järelevalvet korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastatud jäätmevaldajate üle;
- korraldada valla haljasaladel tekkivate aia- ja haljastujäätmete kogumist;
- korraldada üldkasutatavates kohtades (pargid, haljasalad jms) jäätmemahutite paigutamine ning tagada nende regulaarne tühjendamine ja nende ümbruse korrasolek.

Ettevõtte/tootja tasand

Ettevõtte tasandil reguleerivad jäätmekäitlust keskkonnaluba ja keskkonnakompleksluba. Keskkonnakompleksloa omamise korral ei ole vaja eraldi keskkonnaluba, sest kompleksloaga sätestatakse ka jäätmete käitlemise nõuded.

Jäätmekäitlejad täidavad järgmisi funktsioone:

- tavajäätmete (sh olmejäätmete, ehitus- ja lammutusjäätmete jm) kogumine ja edasisele käitlemisele (taaskasutamisele) suunamine, korraldatud jäätmevedu vastavalt hanketingimustele;
- ohtlike jäätmete kogumine ja edasine käitlemine;
- iseseisvaid jäätmekäitlussüsteeme omavates ettevõtetes tekkivate jäätmete käitlemine;
- jäätmete taaskasutamise protsessis (ka jäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamises) osalemine ja oma positiivse panuse andmine.

Pakendijäätmete ja probleemtoodete osas on teatud ettevõtete tootjavastutuse kohustuste täitmiseks loodud taaskasutusorganisatsioonid ja tootjavastutusorganisatsioonid.

Kodumajapidamise tasand

Kodumajapidamise tasandil on vaja jäätmete käitlemisel juhinduda eelkõige Viru-Nigula valla jäätmehoolduseeskirjast.

Olmejäätmete käitlussüsteemi toimimise edukus sõltub otseselt elanikkonna teadlikkusest ja valmisolekust jäätmete liigiti kogumisel kaasa lüüa. Kodumajapidamise tasandil on olulisteks tegevusteks liitumine korraldatud jäätmeveoga, jäätmete tekkekohas liigiti kogumine jms.

Lisa 3. Mõisted

Jäätmekava koostamisel on kasutatud alljärgnevaid mõisteid:

Biolagunevad jäätmed on anaeroobselt või aeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp.

Biojäätmed on järgmised biolagunevad jäätmed:

- 1) aia- ja haljastujäätmed;
- 2) kodumajapidamises, jaemüügikohas ja tootlustusasutuses tekkinud toidu- ja köögijäätmed;
- 3) toiduainetööstuses tekkinud jäätmed, mis on oma koostise ja olemuse poolest samalaadsed eelmises punktis 2 nimetatud jäätmetega.

Aia- ja haljastujäätmed on aedade ja haljasalade hooldamisel tekkinud biolagunevad jäätmed nagu rohi, lehed, oksad jne.

Ehitus- ja lammutusjäätmed on ehitus- ja lammutustegevuse ning ehitiste renoveerimise käigus tekkivad jäätmed.

Jäätmed on mis tahes vallasasi või kinnistatud laev, mille valdaja on ära visanud, kavatseb seda teha või on kohustatud seda tegema.

Jäätmehooldus on jäätmekäitlus, järelevalve jäätmekäitluse üle ja jäätmekäitluskohtade järeelhooldus.

Jäätmejaam on spetsiaalselt rajatud tehniliselt varustatud jäätmekäitluskoht (detailplaneeringu ja projekti alusel), kuhu on paigutatud taaskasutatavate jäätmete kogumiseks kogumiskonteinerid sh. ohtlike jäätmete kogumiseks.

Jäätmekäitlus on jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine ja kõrvaldamine, sealhulgas vahendaja või edasimüüja tegevus.

Jäätmepunkt on taaskasutatavate jäätmete (paberi, pakendijäätmed jms) ning piiratud valikus ohtlike jäätmete (vähemalt akud, patareid ja õlised jäätmed) kogumiseks mõeldud koht, kuhu on paigutatud vastavad kogumiskonteinerid.

Jäätmetekitaja on isik või riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse asutus, kelle tegevuse käigus tekivad jäätmed, või isik, kes sooritab jäätmetega toiminguid, mille tagajärjel jäätmete olemus või koostis muutub, näiteks tegeleb jäätmete eeltöötusega või segab jäätmeid.

Jäätmevaldaja on jäätmetekitaja või muu isik või riigi või kohaliku omavalitsuse asutus, kelle valduses on jäätmed.

Jäätmete bioloogiline ringlussevõtt on jäätmete biolagunevate osade lagundamine kontrollitavates tingimustes ning mikroorganismide abil, mille tulemusena saadakse stabiliseeritud orgaanilised jääkmaterjalid või metaan. Prügilasse ladestamist ei loeta bioloogilise ringlussevõtu vormiks.

Jäätmete energiakasutus on jäätmete taaskasutamismoodus, kus põletuskõlblikke jäätmeid kasutatakse energia tootmiseks nende põletamisel eraldi või koos muude jäätmete või kütusega, kasutades ära tekkinud soojuse.

Jäätmete kogumispunkt on sorteeritud taaskasutatavate jäätmete kogumise koht, kus on kogumiskonteinerid vähemalt vanapaberile ja pakendile.

Jäätmete kõrvaldamine on nende ladestamine prügilasse, põletamine ilma energiakasutuseta või muu samaväärne toiming, mis ei ole taaskasutamine, kaasa arvatud jäätmete ettevalmistamine kõrvaldamiseks, isegi kui toimingul on osaliselt teisene tagajärg ainete või energia taasväärtustamise näol.

Jäätmete ringlussevõtt, kaasa arvatud bioloogiline ringlussevõtt, on jäätmete taaskasutamistoiming, mille käigus jäätmematerjalid töödeldakse toodeteks, materjalideks või aineteks, et kasutada neid nende esialgsel või muul eesmärgil. See ei hõlma jäätmete energiakasutust ja töötlemist materjalideks, mida kasutatakse kütusena või tagasitäiteks.

Jäätmete taaskasutamine on jäätmekäitlustoiming, mille peamine tulemus on jäätmete kasutamine kasulikul otstarbel selliselt, et nad asendavad teisi materjale, mida muidu oleks sellel otstarbel kasutatud, või jäätmete ettevalmistamine nende eelnimetatud otstarbel ja viisil kasutamiseks kas tootmises või majanduses laiemalt.

Jäätmete töötlemine on taaskasutamise- või kõrvaldamistoiming, kaasa arvatud jäätmete ettevalmistamine taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks.

Kompostimine on biolagunevate jäätmete looduslik biokeemiline lagundamine mikroorganismide toimel maapinnal või kompostimisnõus (kompostis).

Korduskasutus on mis tahes toiming, mille käigus tooteid või tootekomponente, mis ei ole jäätmed, kasutatakse uuesti nende esialgsel otstarbel.

Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis komisjoni määruse (EL) nr 1357/2014 lisas nimetatud vähemalt ühe ohtliku omaduse tõttu võivad olla ohtlikud inimese tervisele, varale või keskkonnale.

Olmejäätmed on kodumajapidamisjäätmed ning kaubanduses, teeninduses või mujal tekkinud oma koostise ja omaduste poolest samalaadsed jäätmed.

Probleemtoode on toode, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada tervise- või keskkonnaohtu, keskkonnahäiringuid või keskkonna ülemäära risustamist. Probleemtooted on patareid ja akud, mootorsõidukid ja nende osad, elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad, rehvid ning põllumajandusplast.

Püsijäätmed on tavajäätmed, milles ei toimu olulisi füüsikalisi, keemilisi ega bioloogilisi muutusi. Püsijäätmed ei lahustu, põle ega reageeri muul viisil füüsikaliselt või keemiliselt, nad ei ole biolagundatavad ega mõjuta ebasoodsalt muid nendega kokkupuutesse sattuvaid aineid viisil, mis põhjustaks keskkonna saastumist või kahju inimese tervisele. Püsijäätmete leostuvus veekeskkonnas, ohtlike ainete sisaldus ning nõrgvee ökotoksilisus ei põhjusta täiendavat keskkonnakoormust, seda eriti põhja- ja pinnavee kvaliteedinõudeid silmas pidades.

Suuremõõtmelised jäätmed on olmejäätmed, mis oma suurte mõõtmete tõttu ei sobi segaolmejäätmete kogumismahutisse (nt vana mööbel jmt).

Taaskasutusorganisatsioon on pakendiettevõtjate poolt pakendi- ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse korraldamise eesmärgil loodud keskkonnaministeeriumi poolt akrediteeritud mittetulundusühing.

Tavajäätmed on kõik jäätmed, mis ei kuulu ohtlike jäätmete hulka.

Tootjate ühendus ehk tootjavastutusorganisatsioon on mittetulundusühing või muu majanduslikku tulu mittetaotlev organisatsioon, mille liikmeteks on üksnes tootjad või tootjate ühendused ning mille üks eesmärke on teatud liiki probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumise ja taaskasutamise korraldamine või finantseerimine.

Ulaladestamine on maastikel nähtavad isetekkelised ladestuskohad (Keskkonnaministeerium 2018)

**Lisa 4. Viru-Nigula valla jäätmekava (aastateks 2021-2026)
eelnõule esitatud ettepanekud**

Nr	Ettepanek	Arvestamine